

అద్వైతామృత సారః

ప్రసారకః

యల్లంరాజుపాపూయః శ్రీనివాసాపూయః, M.A.

అద్వైతామృత సారః

ప్రసారకః

యల్లంరాజోపాధ్యాయః శ్రీనివాసాపూర్వయః, M.A.

శ్రీమతి యల్లంరాజు రుక్మిణి దేవి

అమృతాసార వర్షణ - పునరుజ్జీవితా సతీ

చిత్ర దేహాన పత్నిమే - నేత్రయోగోచరే స్థితా

అమృత కలశః

అద్వైత వేదాంతస్య సంక్షేప రూపోయం గ్రంథః - అత ఏవ
అమృతసార ఇతి నామ కృతమస్య - యద్యపి సంక్షిప్త్యోయం తథాపి
సర్వేష్యంశా అత్ర సంగృహీతా ఏవ - నకోపి విస్ఫుతో నాపి విస్ఫుష్టః -
సిద్ధాంత స్సాధనం సిద్ధిరితి త్రయోపి అత్ర సాకల్యే న గ్రహీతుం శక్యంతే -
అతో జిజ్ఞాసూనాం హస్త పుస్తక మివోప కరిష్యతీతి న సందేహః -

రచనా ప్రణాళికాతు మదుపజ్ఞైవ - అత స్త దనురోధీని యావంతి
భగవత్పాదానాం భాష్య గతాని వాక్యాని తా వంత్యేవ మయోదాహృతాని -
తత ఆరభ్య ప్రణాళికానుసారేణ మదీయైవ భాషా అనుసృతా ఆ గ్రంథ
సమాప్తేః - ప్రాయశో మయా స్వకీయ బోధ పరీక్షణాయైవ కృతోయం
సందర్భః - న కస్మైచిత్ ప్రయోజనాయ - అన్యేపి యది పఠితు మిచ్ఛేయు
స్తదిష్టాపత్తి రేవ నః -

కిం త్వయం సంస్మృతేనో పనిబద్ధ త్వా త్సంస్మృతాభిజ్ఞా ఏవ పఠితుం
శక్నువంతి - తేషా మపి శాస్త్రపరిభాషా సంప్రదాయౌ తత్ర తత్ర గళ గ్ర

హౌ పరిణమేతా మిత్యా శంకా మమ - అధయే అనభిజ్ఞా భాషాయా స్తే
 తావ త్పరితు మేవ న శక్నుయః - తేషాం సర్వేషా మప్యర్థే యథావసరం
 తత్ర తత్ర త్రిలింగభాషయా వ్యాఖ్యాతు కామోహం యది నామతే
 శ్రోతుకామా భవేయు రితి సప్రశ్రయం విజ్ఞాపయేహం -

సముపాసిత విద్యత్సమాజః

శ్రీనివాస భారద్వాజః

సిద్ధాంత భాగః

ప్రమాణ ప్రవృత్త్య ప్రవృత్తి పూర్వకౌ సంభవా సంభవౌ అవధార్యేతే
 - న సంభవా సంభవ పూర్వకే ప్రమాణ ప్రవృత్త్య ప్రవృత్తీ - యద్ధి
 ప్రత్యక్షాదీనాం అన్యతమేనాపి ప్రమాణేనో పలభ్యతే తత్సంభవతి - యత్తు
 న కేన చిదపి ప్రమాణే నోపలభ్యతే - తన్న సంభవతి -

బుద్ధిర్హి నః ప్రమాణం సదసతో ర్యాధాత్మాధిగమే - సర్వత్ర ద్వేబుద్ధీ
 సర్వై రుపలభ్యేతే సమానాధికరణే - సద్బుద్ధి రసద్బుద్ధి శ్చేతి - యద్విషయా
 బుద్ధిర్న వ్యభిచరతి తత్సత్ - యద్విషయా వ్యభిచరతి తదసత్ - సన్
 ఘట స్సన్పట స్సన్ హస్తీతి - ఏవం సర్వత్ర -

తయోః ఘటాది బుద్ధి ర్వ్యభిచరతి - యథా ఘటాది సంస్థానం
 చక్షుషా నిరూప్యమాణం మృద్వృతిరేకేణ అనుపలభ్యే రసత్ - మృదాది
 కారణస్యచ తత్కారణ వ్యతిరేకేణ అనుపలభ్యే రసత్త్వం - న తథా సద్బుద్ధిః
 వ్యభిచరతి - సర్వమపి సత్సదిత్యేవ గృహ్యతే వస్తుజాతం - న నాస్తీతి -

దృశ్యతేహి సత్తా లక్షణః స్వభావః ఆకాశాదిషు అనువర్తమానః -
 చైతన్యమపి సర్వత్ర అనువర్తత ఏవ తయా సహ - నానయోః పరస్పర

వ్యావృత్తి రస్తి - యతః చైతన్యేన వినాసత్తా ప్రమాణాభావా న్న సంభవతి -
సత్తయాచ వినా చైతన్యం నాస్తిత్వ మాపద్యతే - సచ్చిల్లక్షణ ఏవ ఆత్మా -
ఆత్మాహి నామ స్వరూపం - స్వరూపత్వా దాత్మనో నిరాకరణ శంకానుపపత్తిః -

నహి ఆత్మా ఆగంతుకః కస్యచిత్ - స్వయం సిద్ధత్వాత్ - సిద్ధే
వ్యోత్యని ప్రమాతరి ప్రమితోః ప్రమాణాన్వేషణా భవతి - నహి పూర్వ
మిత్థ మహమితి ఆత్మాన మప్రమాయ పశ్చాత్కోపి ప్రమేయ పరిచ్ఛేదాయ
ప్రవర్తతే - నహ్యత్మా ఆత్మనః ప్రమాణ మపేక్ష్య సిద్ధ్యతి - తస్యహి ప్రత్యక్షా
దీని ప్రమాణాని అప్రసిద్ధ ప్రమేయ సిద్ధయే ఉపాదీయంతే - నహ్యకాశా
దయః పదార్థాః ప్రమాణ నిరపేక్షాః స్వయం సిద్ధాః కేనచి దభ్యుప గమ్యంతే -
ఆత్మాతు ప్రమాణాది వ్యవహారా శ్రయత్వా త్ప్రాగేవ ప్రమాణాది వ్యవహారా
త్సిద్ధ్యతి - ఆత్మాహి నామ స్వరూప మిత్యుక్తం - అణు మహద్వా యదస్తి
లోకే వస్తు తత్తే నైవ ఆత్మనా నిత్యేన ఆత్మ వ త్సంభవతి - తదాత్మనా
వినిర్ముక్త మసదేవ సంపద్యతే - ఆప్నోతే రతే రతతేర్వా ఆత్మా ఇతి ఆత్మ
శబ్దస్య నిర్వచనం - “యదాప్నోతి యదాదత్తే యచ్ఛాత్తి విషయానిహ -
యచ్ఛాస్య సంతతో భావః తదాత్మేతి ప్రకీర్త్యతే” ఇతి స్మృతేః - నహి
ఆత్మనః అన్య దనాత్మ భూతం తత్రవిభక్త దేశ కాలం సూక్ష్మం వ్యవహితం
విప్రకృష్టం భూతం భవ ధ్భవిష్యద్వా వస్తు విద్యతే - అతో నామరూపే
సర్వావస్థే తేనైవ ఆత్మవతీ యతః సర్వస్య స్వరూప మాత్మా - స్వరూపస్య
ప్రత్యాఖ్యానే న కించి దవతిష్ఠతే స్వేన రూపేణ -

విశేషా ఏవ హి తే పరస్పర వ్యావృత్తాః - విశేషాణాం సామాన్యమేవ
స్వరూపం యథా ఘటాదీనాం మృత్తికా - తచ్చ సామాన్య భూత మాత్మ

చైతన్యం - చిదనుగమా త్వర్వత్ర చిత్స్వరూపతైవ - యద్వ్యతిరేకేణ
 యన్నగృహ్యతే తస్య తదాత్మకత్వమేవ లోకే దృష్టం - యథా మృదో వ్యతిరేకేణ
 ఘట శరావాది కార్యం - ఏవం సచ్చిద్రూపం సామాన్య భూత మాత్మాన
 మంతరేణ నామరూపాదయో విశేషా నైవ సత్తాం లభంతే - ఇతి తదాత్మకా
 ఏవతే సర్వే -

తత్కథ మితిచే దుచ్యతే - ఆత్మచైతన్యా వ్యతిరేకేణైవ కలా జాయమనా
 స్తిష్ఠంత్యః ప్రలీయమానాశ్చ సర్వదా లక్ష్యంతే - అత ఏవ బ్రాంతాః కేచిత్
 అగ్ని సంయోగాత్ ఘృతమివ ఘటాద్యాకారేణ చైతన్యమేవ ప్రతి క్షణం
 జాయతే నశ్యతీతి - తన్నిరోధే శూన్యమివ సర్వ మిత్యపరే - ఘటాది
 విషయం చైతన్యం చేతయితుః నిత్యస్య ఆత్మనః అనిత్యం జాయతే వినశ్యతీ
 త్యపరే - చైతన్యం భూతధర్మ ఇతిలోకాయతికాః -

అనపాయోపజన ధర్మకం చైతన్య మాత్మైవ నామరూపా ద్యుపాధి
 ధర్మైః ప్రత్యవభాసతే - స్వరూప వ్యభిచారిషు పదార్థేషు చైతన్యస్య
 అవ్యభిచారాత్ - యథా యథా యో యః పదార్థో విజ్ఞాయతే తథా తథా
 జ్ఞాయమానత్వా దేవ తస్య తస్య చైతన్యస్య అవ్యభిచారిత్వం - వస్తుతత్త్వం
 భవతి కించిత్ న జ్ఞాయతే ఇతి చ అనుపపన్నం - రూపంచ దృశ్యతే న
 చాస్తి చక్షురితి యథా - వ్యభిచరతి తు జ్ఞేయం - న జ్ఞానం వ్యభిచరతి
 కదాచిదపి జ్ఞేయం - జ్ఞేయాభావేపి జ్యేయాంతరే భావాత్ జ్ఞానస్య - నహి
 జ్ఞానే అసతి జ్ఞేయం నామ భవతి కస్యచిత్ - సుషుప్తే అదర్శనాత్ -

జ్ఞాన స్యాపి సుషుప్తే అభావాత్ జ్ఞేయవత్ జ్ఞాన స్వరూపస్య వ్యభిచార
 ఇతిచేత్ - న - జ్ఞేయావభాసకస్య జ్ఞానస్య ఆలోకవత్ జ్ఞేయాభివ్యంజకత్వాత్ -

స్వవ్యంగ్యాభావే ఆలోకాభావా నుపపత్తివత్ - సుషుప్తే విజ్ఞానాభావా
నుపపత్తేః - నహి అంధకారే చక్షుషో రూపా నుపలబ్ధౌ చక్షుషో వ్యభావః
శక్యః కల్పయితుమ్ -

వైనాశికో జ్ఞేయాభావే జ్ఞానాభావం కల్పయత్యే వేతిచేత్ - యేన
తదభావం కల్పయే త్తస్యాభావః కేన కల్పయతే ఇతి వక్తవ్యం వైనాశికేన -
తదభావస్యాపి జ్ఞేయత్వాత్ జ్ఞానాభావే తదనుపపత్తేః - తదభావస్యచ
జ్ఞానాత్మకత్వాత్ అభావత్వం వాజ్ఞాత్రవమేవ - న పరమార్థతః అభావత్వ
మనిత్యత్వంచ జ్ఞానస్య - యేషా మపి నిరాకారం జ్ఞాన మప్రత్యక్షం -
తేషా మపి జ్ఞానవశేనైవ జ్ఞేయావగతిః ఇతి జ్ఞాన మత్యంత ప్రసిద్ధం -
సుఖాదివ దేవేతి అభ్యుపగంతవ్యం -

జిజ్ఞాసానుపపత్తేశ్చ - అప్రసిద్ధంచేత్ జ్ఞానం జ్ఞేయవత్ జిజ్ఞాస్యేత -
యథా జ్ఞేయం ఘటాది లక్షణం జ్ఞానేన జ్ఞాతా వ్యాప్తు మిచ్ఛతి - తథా
జ్ఞానమపి జ్ఞానాంతరేణ జ్ఞాతవ్య మాప్తు మిచ్ఛేత్ - నైతదస్తి - అతః అత్యంత
ప్రసిద్ధం జ్ఞానం - జ్ఞాతాపి (ఆత్మా) అతఏవ ప్రసిద్ధః - జ్ఞానస్వరూప ఏవ
ఆత్మా అస్మత్ప్ర త్యయగోచరః సర్వేషాం - తర్హి జ్ఞాతఏవాయం ఆబాల
గోపాలమితి కిం తస్య విచారణయా - బాధం - జ్ఞాతఏవ - కింతు
జ్ఞాతోపి అజ్ఞాతః -

కస్మాత్ - యస్మాత్ దేహమాత్రమితి కేచిత్ - ఇంద్రియాణి మన
ఇత్యన్యే - విజ్ఞానమాత్రం క్షణికమితి పరే - శూన్యమిత్యపరే - కర్తా
భోక్తేతి మీమాంసకాః - తద్వ్యతిరక్తః ఈశ్వర ఇతి తార్కికాః - ఏవమాత్మైక
దేశమేవ ప్రతిపన్నా బహవో లౌకికాః శాస్త్రజ్ఞాశ్చ - యథా జాత్యంధా

గజం తథా - న సామాన్యభూత మఖండ మాతృతత్త్వం - వస్తుతస్తు దేహేంద్రియ మనఃప్రాణ కర్మత్వ భోక్తృత్వాది విలక్షణః తేషాం సర్వేషా ముపద్రష్టా యస్సోక్షీ చిన్మాత స్వరూపస్స ఆత్మా - దేహేంద్రియాదయః ద్రష్టార ఇతి లౌకికీ ప్రతీతిః - సా ప్రతీతిరేవ కేవలా - దేహాదారభ్య అంతర తమః యతః పర అంతరతమో నాస్తి స తథా భూతః ప్రత్యక్షేతన ఏవాత్మా - కార్యకరణ ప్రవృత్తిషు స్వయ మప్రవృత్తోపి ప్రవృత్తీనాం విభావ్యమానః దేహేంద్రియ మనోబుద్ధీనాం సంహతానాం చైతన్యాత్మ పారార్థ్యేన నిమిత్తభూతేన చైతన్యాభాసానాం తేషాం సాక్షిభూతః - దేహాదీనాం బుద్ధ్యంతానాం ప్రత్యగాత్మత్వేన కల్పితానా మవిద్యయా యః అకల్పితః తేషా మాస్పదభూతః స ఏవ ముఖ్యః ప్రత్యగాత్మా - దేహే యథా తథా నిరాకారత్వాత్ దేహాద్భూహిరపి వర్తమానః పరమాత్మాపి స ఏవ -

తథాహి అయమాత్మా బ్రహ్మ “ఇతి శ్రుతిః - బృహతే రతతేశ్చ ద్వయోరపి సర్వ వ్యాపకత్వ మేవార్థః - అంతర్వాప్తి ర్భూహి ర్వాప్తిః స్వరూపవ్యాప్తిరితి త్రివిధా వ్యాప్తిః - యథా సువర్ణం కటక కుండలాదీ న్యాభరణాని త్రిధా వ్యాప్నోతి - ఏవం సచ్చిద్రూప మాతృ తత్త్వం నామరూపాత్మక మేత త్సమస్తం జగత్సర్వాత్మనా వ్యాప్య అవతిష్ఠతే - బహి స్సత్సామాన్యరూపేణ సద్విశేషాన్ గృహారామ వన నదీ పర్వత పట్టణ సూర్య చంద్రాదీన్ అంతః చిత్సా మాన్య రూపేణ తత్తద్విషయ విషయాన్ భావాన్ చిత్ర విచిత్రా నాక్రమ్య ఆత్మసాత్మత్య అవతిష్ఠతే - తథాహి పరోక్షతయా నిర్దిశ్యమానం బ్రహ్మేతి పరమాత్మేతి అభిధీయతే - తదేవ ప్రత్యక్షేన నిర్దిశ్యమానః ఆత్మేతి ప్రత్యగాత్మేతి వ్యపదిశ్యతే - సంజ్ఞా భేద ఏవ కేవలో న వస్తుభేద ఇతి అవధారణీయం -

అత ఏవ ద్వయో రభేద మాశ్రిత్య అయ మాత్మా బ్రహ్మేతి శ్రుతిః
 పరమాత్మాయ మవ్యయః శరీరస్థోపీతి స్మృతిశ్చ ముక్తకంఠ ముద్వోషయతి -
 “ఆత్మావా అరే ద్రష్టవ్య” ఇతి యాజ్ఞవల్క్యేన య ఉక్తః సన శారీరః -
 శారీరశ్చే దను క్తోపి కేన చి దిదానీం సర్వైరస్మాభిః దృశ్యత ఏవాహమితి -
 న అపూర్వతయా ద్రష్టవ్యః - అపితు అస్య ప్రత్యగ్భూతోయ స్సర్వగత
 ఆత్మా స ఏవ ఆత్మేతి అభిప్రేత స్తేన మహర్షిణా- “యథా వృధివ్యా మంతరిక్షే
 సూర్యే చంద్రమసి అంతరో యమయతి సతే ఆత్మేతి” అంతర్యామి బ్రాహ్మణే
 తేనైవ మహర్షిణా ప్రపంచితః - తాదృగాత్మని విజ్ఞాతే ఇదం సర్వం విదితం
 భవతీతి యత్తేన ప్రతిజ్ఞాతం తదేవ మేవ సమర్థితం భవతి - నాన్యథా -
 అపిచ ఇదం సర్వం యదయ మాత్మేతి జీవ జగ దీశ్వరాఖ్యం త్రితయం
 సర్వశబ్దేన సంగృహీతం -

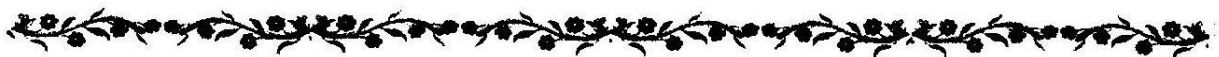
ఏవం సర్వ విశేష వ్యాపకత్వా న్నామరూపాదయో విశేషా స్సర్వేపి
 సామాన్య భూతస్య తస్య ఆత్మనః ఆభాసా ఏవ న్యుః - న వస్తుభూతాః -
 తదనతిరిక్త సత్తా కా ఏవహితే తత్రప్రత్యాఖ్యానే న సంత్యేవ - నిరాత్మకత్వాత్ -
 సతు తదభావేపి అనువర్తత ఏవ - స్వతః ప్రమాణత్వా దత ఏవ స్వయం
 సిద్ధత్వాత్ - నను యద్యాభాసాస్తే కథ ముపలభ్యంతే అయం ఘటః అయం
 పట ఇతి - ఉచ్యతే - ఉపలభ్యమానో న ఘటః నాపి పటః - కిం తర్హి
 మృత్తికైవ ఘట రూపేణ ప్రతీయతే - తంతు సంతాన ఏవ పట రూపేణ
 అవభాసతే - యతస్తదేవ తేషాం సామాన్యం స్వరూపం - సామాన్యాద్ధి
 విశేషా స్సంభవంతి - న విశేషేభ్య స్సామాన్యం సంభవతీతి - న ఉత్పద్యంతే
 నాపి పరిణమంతే విశేషా ఘటపటాదయః - యస్మా దసతః కారణా

త్సద్రూపం కార్యం న కదాచి దారభ్యతే - నచ సతః కారణా త్తదతిరేకేణ
 కిమపి పరిణమతే - తథాసతి కార్యరూపేణ పరిణతం తత్కారణ రూపేణ
 అసత్త్వ మాపద్యేత -

అతః ద్వావపి ఆరంభ పరిణామ వాదౌ నోపపద్యేతే - కథం తర్హి
 అదఃకారణ మిదం తస్యకార్య మితి ఘటతే - కారణం యత్సామాన్య
 రూపం తదేవాస్తి సర్వాస్వవస్థాసు - తదేవ కారణ రూపేణ కార్యరూపేణ
 ఉభయధా అవతిష్ఠతే - అయమేవ వివర్త ఇతి అద్వైతినా మభిమతో
 వాదః - తథాహి సర్ప ఏక ఏవ సన్ కుండలాకారేణ దండాకారేణ అపి
 అవతిష్ఠతే - మృత్తికాపి చూర్ణ పిండ ఘట కపాలాది ప్రభేదైః అవభాసతే -

నను యథా మృద్వస్తు ఏవం పిండ ఘటాద్యపి - తద్వ త్సద్బుద్ధే
 రన్యబుద్ధి విషయత్వా త్కార్యస్య సతః అన్య ద్వస్త్వంతరం స్యా త్కార్యజాతం
 యథా అశ్వాద్గ్ః - న - పిండ ఘటాదీనా మితరేతర వ్యభిచారేపి
 మృత్త్వావ్యభిచారాత్ - యద్యపి ఘటః పిండం వ్యభిచరతి - పిండశ్చ
 ఘటం - తథాపి పిండ ఘటౌ మృత్త్వం న వ్యభిచరతః - వ్యభిచరతి తు
 అశ్వం గౌ రశ్వోవా గాం - తస్మాన్మదాది సంస్థానమాత్రం ఘటాదయః
 - ఏవం సత్సంస్థానమాత్ర మిదం సర్వం జగత్ -

అసదేవ తర్హి సర్వం యద్భువ్యతే రజ్జురివ సర్పాద్యాకారేణ - న -
 సతఏవ ద్వైతభేదేన అన్యథా గృహ్యమాణ త్వాత్ న అసత్త్వం కస్యచిత్
 క్వచిదితి బ్రూమః - యథా సతోన్య ద్వస్త్వంతరం పరికల్ప్య పున స్తస్యైవ
 ప్రాగుత్పత్తేః ప్రధ్వంసాచ్చ ఊర్ధ్వం అసత్త్వం బ్రువతే తార్కికాః - న తథా
 అస్మాభిః కదాచిత్త్వ చిదపి సతః అన్యదభిధాన మభిధేయంవా వస్తు

పరికల్పితే - సదేవతు సర్వ మభిదాన మభిధీయతేచ యదన్య బుద్ధ్యా -
యథా రజ్జురేవ సర్పబుద్ధ్యా సర్ప ఇత్యభిధీయతే యథాచ పిండఘటాది
మృదః అన్య బుద్ధ్యా అభిధీయతే లోకే -

ఏవం చ సామాన్యమేక మేవ సచ్చిద్రూప మాతృతత్త్వం తత్త న్నామ
రూపాది విశేషరూపేణ అవభాసతే సర్వాస్వపి అవస్థాసు - నచ విశేష
దర్శన మాత్రేణ వస్తు న్యత్వం భవతి - నహి దేవదత్తః సంకోచిత హస్త
పాదః ప్రసారిత హస్త పాదశ్చ విశేషణ దృశ్యమానో పి వస్తున్యత్వం గచ్ఛతి
సవివేతి ప్రత్యభిజ్ఞా నాత్ - తథా ప్రతి దిన మనేక సంస్థానానా మపి
పిత్రాదీనాం న వస్తున్యత్వం భవతి - మమ పితా మమబ్రాతా మమపుత్ర
ఇతి ప్రత్యభిజ్ఞానాత్ - తథాచ బాల్యయౌవన స్థావిరేప్యపి భేదప్రసంగః
పిత్రాది వ్యవహార లోప ప్రసంగశ్చ స్యా దన్యథా వస్తు న్యత్వే అభ్యుపగమ్యమానే -

జన్మో చ్ఛేదయోః కథ మితిచే త్తత్రాప్యస్తి ప్రత్యభిజ్ఞా - కింతు అస్పష్ట
తయా బీజ వృక్షయోరివ - కేవలం దర్శనా పత్యై జన్మేతి అదర్శనాపత్యై
మరణమితి వ్యవహియతే అస్మాభిః - న తత్ర సామాన్యాభావః -
సామాన్యస్య హి అభావే సతి విశేష భూతానాం జనన మరణాదీనా
మసంభవాత్ ఇతి వేదితవ్యం - అపిచ సంవేష్టిత ప్రసారిత పట న్యాయోత్ర
యోజయితవ్యః - జన్మ మరణయో ర్వ్యక్తా వ్యక్త రూపత్వా దేవ కేవలం -

తస్మాదాత్మ చైతన్య మేక మేవ వస్తు సామాన్యభూతం - తతోతిరిక్తం
సర్వ మపి నామరూపాదికం జగ దాభాస ఏవ తస్యాత్మనః - తథాపి జీవ
జగతో ర్వస్తుత్వం ప్రతి ఆగ్రహః బహూనాం శాస్త్రజ్ఞానాం లౌకికానాంచ -
తై రే తస్య ప్రశ్నస్య ప్రతివచనం దాతవ్యం కథం ఘటాదయః పదార్థా

వాస్తవాఇతి - ప్రాగుత్పత్తేః కార్యస్య అసత్వే ఉత్పత్తి రకర్తృకా నిరాత్మికాచ
 స్యాత్ - ఉత్పత్తిశ్చ నామక్రియా సా న కర్తృకైవ భవితు మర్హతి గత్యాది
 వత్ - క్రియాచ నామ స్యా దకర్తృకా చేతి విప్రతిషిద్ధ్యత - ఘటస్యో త్పత్తి
 రుచ్యమానా న ఘట కర్తృకా - కిం తర్హి - అన్యకర్తృకేతి కల్పాస్యాత్ -
 తథాచ సతి ఘట ఉత్పద్యత ఇత్యుక్తే కులాలాదీని కారణాని ఉత్పద్యంతే
 ఇతి వక్తవ్యం స్యాత్ - నచ లోకే ఘటోత్పత్తి రిత్యుక్తే కులాలాదీనా మపి
 ఉత్పద్యమానతా ప్రతీయతే - ఉత్పన్నతా ప్రతీతీశ్చ -

అథ స్వకారణ సత్తా సంబంధ ఏవ ఉత్పత్తి రాత్మలాభశ్చ కార్యస్యేతి
 చేత్ - కథ మలభాత్మకం సంబద్ధ్యేత ఇతి వక్తవ్యం - సతో ర్హి ద్వయోః
 సంబంధ స్సంభవతి - న నదసతో రసతోర్వా - అభావస్యచ
 నిరుపాఖ్యత్వాత్ ప్రాగుత్పత్తేరితి మర్యాదా కరణ మనుపపన్నం - తస్మాత్
 ఘటాదయః భౌతికాః పదార్థాః నైవ వాస్తవికాః - కింతు ఆభాసా ఏవ -
 మృత్తికాది విశేషా ఏవతే - విశేషాశ్చ స్వ సామాన్యానతిరిక్త సత్తాకా ఇతి -
 మృదాదయ ఏవ తత్తత్కార్యకారేణ అవభాసంతే - తస్మాత్ప త్సంస్థానమాత్ర
 మే వేదం జగత్సర్వం యద్యపి సద్విశేష వ దుపల్యభతే -

ఏవం జీవోపి ఆత్మ చైతన్యాభాస ఏవ న వాస్తవికః - శారీర ఏవ
 ఖలు జీవో నామ - శరీర సంబంధ ఏవ తస్య తావ న్నోపపద్యతే -
 ధర్మాధర్మ నిమిత్తః సంబంధ ఇతిచేత్ - న - శరీర సంబంధే సతి
 ధర్మాధర్మయో రనుష్ఠానం - ధర్మాధర్మయో రనుష్ఠానే సతి తత్పలభూతః
 శరీర సంబంధో జీవస్య - ఏవ మితరేతరాశ్రయత్వా జ్ఞన్మ కర్మణోః జీవ
 భావ ఏవ న సంభావ్యతే - తస్మాత్సో పి ఆభాస ఏవ ఆత్మనః - బుద్ధ్యాది

భూతమాత్రా సంబంధ జనితః ఆదర్శ ఇవ ప్రవిష్టః పురుష ప్రతిబింబః
జలాదిష్వివచ సూర్యాదీనాం - అచింత్యా నంతశక్తి మత్యా ఆత్మదేవతాయా
బుద్ధ్యాది సంబంధ శ్చైతన్యాభాసః దేవతాస్వరూప వివేకాగ్రహణ నిమిత్త
స్సుఖీదుఃఖీ మూఢ ఇత్యేవం వికల్ప ప్రత్యయ హేతుః -

నవ్వేవం ఛాయామాత్రశ్చే జ్ఞీవః మృషైవ ప్రాప్తః - తథా పరలోకేహ
లోకాదిచ తస్య - నైషదోషః - సదాత్మనా సత్యత్వాభ్యుపగమాత్ - సర్వంచ
నామరూపాది సదాత్మనైవ సత్యం వికార జాతం - స్వతస్తు అన్యతమేవ -
తథాజీవోపి - అత స్సదాత్మనా సర్వ వ్యహారాణాం సర్వవికారాణాంచ
సత్యత్వం సతోన్యత్వేచ అన్యతత్త్వ మిత్యతః జీవోజగదితి ద్వయమపి ఆత్మ
స్వరూపేణ యధార్థమేవ న మిధ్యా - తతోన్యథా భావ్యమానంచే నిద్వైవేతి
అద్వైతినాం మతం -

యద్యేవం నిరవయవస్య సతః కథమివ సంస్థాన ముపపద్యతే
జీవజగద్రూపేణ - నైష దోషః - రజ్జుద్యవనయవేభ్యః సర్పాది సంస్థానవత్
బుద్ధి పరికల్పితేభ్య స్సదవయవేభ్యః వికార సంస్థానోపపత్తేః - తథాచ
కల్పితావేవ జగజ్జీవో - జీవ జగతో రేవ మాభాసత్వే సతి ఈశ్వరస్యాపి
తథా త్వ మేవేతి అవగంతవ్యం - ఈశితవ్య సాపేక్షత్వా దీశ్వర భావస్య -

ఏవ మనాత్మని సర్వస్మి న్నసతి కి మవశిష్యతే - ఆత్మానాత్మనో
ర్ద్వయోరపి ఆభాసతాం ప్రాప్తయో ర్వస్తు కేవల మాత్మైవ అవశిష్యతే -
అయంతు న శారీరః జీవాత్మా - కింతు తద్విలక్షణః ప్రత్యగాత్మా - ఇదం
సర్వం యదాత్మేతి శ్రుతి రేవమేవ సంగచ్ఛతే - సర్వస్యాత్మా సర్వమస్యాత్మేతి

సర్వాత్మభావః అధవా ఏకాత్మ భావః అవశిష్యతే - అతశ్చ మూలకారణ
 మేకమేవ ఆ అంత్యాత్కార్యాత్తేన తేన కార్యాకారేణ నట వత్సర్వ వ్యవహారా
 స్పదత్వం భజతే - చైతన్యస్య ఏకత్వోపపత్తేః -

అయ మాభాసోపి జీవ జగదాఖ్యః న నిష్ప్రయోజనః - కాల్పనికో
 ప్యసా వాత్మ వస్తునః ప్రతిపత్తయే సర్వధా ఉపయుజ్యతే - తటస్థ లక్షణత్వాత్ -
 లక్షయతీతి లక్షణం - కిం త ద్య లక్షయతి - లక్ష్యమాత్మ తత్వం - తచ్చ
 లక్షణం స్వరూపం తటస్థమితి ద్వేధా - తత్ర స్వరూప లక్షణం స్వరూప
 మేవ ఆత్మనః సత్యం జ్ఞానమితి - శుద్ధం బుద్ధం ముక్త మిత్యేవం రూపం -
 తేనైవ యద్యాత్మా అవగమ్యతే - స ఉత్తమాధికారీ పురుషః - నచే త్తటస్థ
 లక్షణేన స బోధయితవ్యః -

అథ కోయం పురుషః కుతో బోధయితవ్యః - నను సర్వమాత్మైవ
 నాన్యదస్తీతి ప్రతిపాదితం - ఆత్మాచ అయం జ్ఞానస్వరూప ఏవ - తస్య
 జ్ఞానస్య సిద్ధత్వా ద ద్వితీయత్వాచ్చ కుతః ప్రతిబోధన ప్రయాసః - కేనవా
 ప్రతిబోధః క్రియేత యదా స ఏవ నాన్యో జాగర్తి ఇతిచే దుచ్యతే - బాధం -
 న ప్రతిబోధ యితవ్యః యద్యేష ఆత్మాఅహ మఖండ జ్ఞానస్వరూపః న
 మత్తోన్యః విద్యతే ఇత్యేవ మాత్మానం మన్యతే - యదా ఆత్మైవ సః కథ
 మాత్మానం నమన్యతే ఇత్యాశంకాతవ - ఆశంకా న తస్య విషయే -
 కింతు య స్తధా నావ గచ్ఛతి తద్విషయే - కోసౌ - త్వమహంచ - నను
 చైతన్య ధాతురేక ఏవ సర్వగతః - న తత్ర త్వమహమితి అన్య స్త ద్వ్యతిరిక్తో
 భవితు మర్హతి - వస్తుతో న భవత్యేవ - కింతు తథా సర్వగత మాత్మానం

వయ మిదానీం న అభిజానీమః - అనుభవసిద్ధ మిదం నః - బుద్ధి
తంత్రమే త ద్యద్యపి న వస్తుతంత్రం -

బుద్ధి తంత్రోహి జీవభావః - ఆత్మైవ బుద్ధ్యుపాధి అభిమానీ జీవాత్మా
సంవృత్తః - తదతిక్రాంత స్సర్వవ్యాపీ పరమాత్మేతి వ్యపదిశ్యతే - అయంచ
జీవో యద్యపి వస్తుతః పరమాత్మా తథాపి తదనభిజ్ఞాన వశా దనాదికాలా
త్రృభృత్యేవం శరీరాత్మభావ మాపన్నః శరీరా దస్మాత్ బహిరేత చ్చరాచరాత్మకం
జగదాత్మనో విజాతీయం మన్వాన స్తత్రుతం సుఖ దుఃఖాదికం జనన
మరణాదికం చ సాంసారికం తాపత్రయ మనుభవతి -

ఇయమేవ అతి భయనకా సమస్యా న స్సర్వేషాం - అనయైవ
జనన మరణ పరంపరా అవిచ్ఛేదేన ప్రవర్తతే - యదైనం తదా సమస్యా
యా అస్యాః పరిహారః అవశ్య మన్వేష్టవ్యః - సచ యత్నఃబుద్ధిజీవై రస్మాభిః
మనుష్యైరేవ కర్తవ్యః - నాన్యై ర్వాసనాజ్ఞానవద్భిః - పశు పక్షిసరీసృపాదిభిః
నాపి జ్ఞానశూన్యై రచేతనై ర్వననదీ పర్వతాదిభిః - య ఏవ సమస్యా
మనుభవతి సఏవ తాం పరిహర్తుం ప్రయతేత - సచ మనన శీలః పురుష
ఏవ అస్మాద్యశః - తథాహ్యుక్తం -

పురుష ఏవా విస్తరా మాత్మా - సహి ప్రజ్ఞానేన సంపన్న తమః -
విజ్ఞాతం పశ్యతి విజ్ఞాతం శృణోతి విజ్ఞాతం వదతి - వేత్తి శ్వస్తనం వేత్తి
లోకా లోకా - మర్త్యేనామృత మీక్షతి - అథ అన్యేషాం పశూనాం ప్రాయేణ
అశనాయా పిపాసే ఏవ అభివిజ్ఞాన మితి - సర్వేషాం బ్రహ్మ వంశ్యత్వే
అవిశిష్టే కస్మాత్పురుష ఏవ గృహ్యతే - ప్రాధాన్యాత్ - కిం పునః ప్రాధాన్యం -

కర్మజ్ఞానాధికారః - పురుష ఏవహి శక్తత్వా - దర్శిత్యా దపర్యుదస్తత్వాచ్చ
కర్మ జ్ఞానయో రధి క్రియతే బుద్ధి బల సంపన్నత్వా త్తస్య -

బుద్ధిమత్వాదేవ యథా సాంసారికం తాపత్రయ మనుభవతి - ఏవం
తత్పరిహరణాయ ప్రయత్న మపికర్తుం సమర్థోయం - తత్ర సర్వమాత్మా
సఏవాహ మితి స్వస్య సర్వాత్మ భావ మనాద్యవిద్యయా విస్మతోసౌ -
తద్విపర్యయేణ శరీర మనః ప్రాణాది సంఘాత మేతావ దేవాహ మితి
తేనైవ తాదాత్మ్య మాపన్నః తదధిష్ఠాన భూతాన్ముఖ్యా దాత్మనః దూర
మపకృష్టః జీవాత్మా సంవృత్తః - అస్యైవ మిధ్యాత్మేతి నామాంతరం -
శరీరాచ్చ బహి ర్యత్సర్వ వ్యాపక మివ దృశ్యతే తదాత్మనోన్య జ్ఞగదితి
భావయతి సర్వదా య ఏవ గౌణాత్మేతి నామాంతరేణ వ్యపదిశ్యతే -
అన్యత్వా దేవ తస్మాన్నానా విధాన్ క్లేశా నను భవన్ జీవ యాత్రాం కరోతి -

అత ఏవ అన్య అనర్థస్య అపనోదనాయ పునః ప్రయత్నః కర్తవ్యః
ఆపద్యతే - అవిద్యావశా దాత్మభేద దృష్టి ర్యదా తదా తాం భేద దృష్టి
మపనేతుం విద్వైవ శరణ్యా - నాన్య ఉపాయః - యథా అంధకారస్య
అపనోదాయ ప్రకాశః - యథా దీప ప్రకాశః తమో దూరీకృత్య తత్రస్థితం
వస్తుజాత మావిప్లవ్య దర్శయతి - తథా ఆత్మవిషయా విద్యా అవిద్యాత్మక
మంధకారం నిరాకృత్య ఆత్మాన మేవ అనాత్మ ప్రవిలాపనేన అఖండ రూప
మపరోక్షతయా ఆవిర్భావ యతి - యేన సాంసారికం తాపత్రయం సమూల
మున్మూలితం భవిష్యతి - తస్యాపి స్వరూప భూతత్వాదితి ప్రక్రియా -

ఇదానీం సర్వేవయ మవిద్యాయా మంతరే వర్తమానా యత స్తతః
క్రమేణ విద్యా అధిగంతవ్యా అస్మాభిః - తదధి గమోపాయ ఏవ తటస్థ

లక్షణ మితి అభిహితం - లక్ష్యమత్ర ఆత్మ స్వరూప మేవ - అనాత్మ
 రూపేణ ఆభాసమాన స్సవవాత్మా - జీవో జగదేత దుభయ మేవ అనాత్మా
 నామ - తచ్చ వస్తుతః ఆత్మైవ సత్త దన్యత్వేన ప్రతీయతే - అవభాసతే -
 తస్యచ ఆభాసస్య అధిష్ఠాన మాత్మైవ యస్మిన్న విద్యా వశా దేత దుభయ
 మధ్యారోపిత మాసీత్ -

అదైష సహజా రోప ఉచ్యతే - అజ్ఞాన కృతత్వాత్ - ఇచ్చా ద్వేష
 సముత్థే న ద్వంద్వ మోహేన భారత! సర్వ భూతాని సమ్మోహం సర్గేయాంతి
 - పరంతప" ఇతి భగవతాపి ఉక్తం - జన్మత ఏవ అయం మోహ స్సర్వేషాం
 నః అనుస్యూతతయా వర్తతే - అవిద్వైవ మోహో నామ - తేనైవాయ
 మధ్యారోపః జీవజగతో రాత్మని - యేన నిత్య మావృతోయ మాత్మా
 స్వరూపభూతో ప్య స్మాకం ఆత్మానాత్మ రూపేణ ద్విధా విభక్తః దరీదృశ్యతే
 - తాపత్రయ మాపాదయన్ అనుషజ్యతే -

తస్మాదేవం లక్షణః అధ్యారోపో యది ఉన్మూలయితవ్య స్తదా కశ్చి
 దన్య స్తత్రుతి పక్ష భూతః అధ్యారోపః కర్తవ్యః శాస్త్రేణ - అస్మాభి ర్యః
 అబుద్ధి పూర్వం కృతః స శాస్త్రేణ బుద్ధి పూర్వం కృత్వా పరిహర్తవ్యః -
 అబుద్ధి పూర్వం కృత త్వాదేవ తస్య నివారణోపాయం నజానీమో వయం
 - అత ఏవ సర్వజ్ఞ కృతం శాస్త్రం బుద్ధి పూర్వం తస్య నిర్మూల నం కర్తు
 మపేక్ష్యతే - ఏష ఏవ అధ్యారోపాపవాద న్యాయ ఇతి ప్రసిద్ధః అద్వైత
 వేదాంత దర్శనే -

అథ కథ మేష న్యాయః ప్రవర్తతే ఇతి ప్రపంచ్యతే - జీవో జగదితి
 వస్తుతో న భవత్యేవ - వస్తు తస్తు సర్వ మాత్మైవ - యత స్సర్వత్ర సర్వదా

సామాన్య మేవ వర్తతే అస్తి భాతీతి - తథాహి యత్కించి ల్లోకే పశ్యత్వం -
 తదస్తీతి స్ఫురతీత్యేవ ఉపలభ్యతే - న తదతిరిక్తం కిమపి - యదతిరిక్త
 మివ ప్రతిభాతి తదప్యస్తీత్యేవ ప్రతీయతే ననాస్తీతి - యదినాస్తి నైవోపలభ్యతే
 తత్ - కింతు ఉపలభ్యత ఏవ - అతః అస్తి త్యుపలంభా దృతే న కించి
 దణుమాత్రమపి ద్రష్టుం శక్యతే - యద్యేవం జీవో జగదితి విశేష రూపేణ
 కథం నామ ప్రతిష్ఠాం లభతే - తదప్యాత్మైవ సామాన్య రూపం స్యా దవశ్యం
 నాన్యత్తో భవతుమర్హతి - తథాపి ఆత్మేతి అభిజ్ఞానాభావా త్తోన్యదివ
 తదుభయం ప్రతిభాతి రజ్ఙుసర్పవత్ -

తస్మాదుభయ మేతద్వస్తుతః ఆత్మైవేతి పునరస్మాన్ బోధయితుం సృష్టి
 ప్రవేశౌ ద్వావపి అధ్యారోప్యేతే ఆత్మని - తత్ర సృష్టి ర్జగతః ప్రవేశో జీవస్య -
 అవిద్యమానావపి విద్యమానవత్ - జగదిదం చరాచరాత్మకం యస్మా
 దాత్మనః ఉత్పద్యతే యస్మిన్న వతిష్ఠతే యస్మిన్నంతతః ప్రవిలీయతే - ఇతి
 వర్ణయిత్వా కార్య కారణ సంబంధం కల్పయతి జగదాత్మ నోరపి ద్వయోః -
 తత్ర కార్యమిదం జగద్యదా త్రిష్వపి కాలేషు కారణేనైవ ఆత్మచైతన్యేన
 అవినాభూతం వర్తతే తదా తద్వ్యతిరేకేణ న భవతి యథా మృద్వ్యతిరేకేణ
 ఘటః - అతః ఆత్మైవ అనాత్మ జగద్రూపేణ అవభాసతే ఇత్యాపతతి -
 యథా మృతికైవ ఘట శరావాది రూపేణ - ఏవం జగదేత దాత్మ స్వరూపేణ
 ప్రతిపత్తుం శక్నోతి సాధకః -

జగత్యేవ మాత్మ స్వరూపేణ విలీయమానే జీవ ఇదానీ మవశిష్యతే -
 సోపి జీవో నాన్యః ఆత్మనః - కింతు ఆత్మైవ జీవ రూపేణ ప్రవిష్ట ఇతి

శరీరే తస్య ప్రవేశః కల్పితే - కథ మనయా కల్పనయా జీవోప్యాత్మైవేతి
 గ్రహీతుం శక్యతే ఇతి న చోదయితవ్యం - యదా ఆత్మైవ సర్వత్రాస్తి స
 శరీరా దృహిర్యథా శరీరస్యాంతరపి వర్తత ఏవ వస్తుతః - న పునః శరీరే
 ప్రవేశం కుర్యాత్ అపూర్వం - తథాపి శరీరే న ఆత్మా కింతు తద్విపర్యయేణ
 కోవ్యహం కర్తా భోక్తా అస్మీతి భ్రాంతి రస్మాకం సర్వేషాం - ఇమాం భ్రాంతి
 మపవదితుం ఏషా ఉక్తిః శాస్త్రస్య - శరీరే న ఏవాత్మా ప్రవిష్టః నాన్యఃకోపి
 యధాత్వం సంభావయసీతి - ఏవమపి శరీరే ప్రవిష్ట ఇతి కిముచ్యతే -
 ఉచ్యతే చే త్వర్వేష్యపి పదార్థేషు ప్రవిష్ట ఇతి కిమితి నోచ్యేత - ఇతి పునరా
 శంకా -

శరీరే అస్మాకం యా బుద్ధి ర్వివేచనాత్మికా పైవాలం సార్వత్రిక
 మాత్మానం సర్వత్ర భావయితుం - అత శ్చరీరే ప్రవిష్ట ఇతి పరమాత్మనో
 జీవ రూపేణ ప్రవేశః అధ్యారోప్యతే - యథా సర్వత్ర విద్యమానాన్యపి
 వస్తూని న కాష్ఠకుడ్యాదిషు విభావ్యంతే - అపితు దర్పణాదిష్వేవ స్వచ్ఛ
 స్వభావేషూ ప లభ్యంతే యాథా తథేన - ఏవమత్రాపి సర్వగతో ప్యాత్మాన
 అచేతనేషు శిలామృత్తికాదిషు నాపి అల్పచేతనేషు పశు పక్ష్యాది శరీరేషు -
 కింతు మానవశరీరే తత్రాపి దర్పణవ నిర్మలీభూతే మనస్యేవ ఆవిర్భవతీతి
 బోధయితుం తత్రైవ ఆత్మనః ప్రవేశః కల్పితే - ఏవ ముభయథాపి సృష్టి
 ప్రవేశ వ్యాజేన ఆత్మైకత్వం ప్రతిబోధ్య జీవజగ త్సత్యత్వ భ్రాంతి మపనుదతి
 శాస్త్రం - తత్రాపి అచేతనత్వాత్ ప్రపంచస్య సృష్టిః కల్పితే చేతనత్వా
 జ్జీవస్య ప్రవేశః - యస్మా చ్చైతన్యం న విక్రియతే నిర్వికల్పత్వా చ్చైతన్యస్య -
 తదేవ అచేతనత్వా జ్జగతః విక్రియా మా పద్యత ఇతి సృష్టిరితి వర్ణితే -

కథం విక్రియా చైతన్యస్యేతిచేత్ - నైషా చైతన్యస్య - కింతు చైతన్యశక్తే
రితి వివేక్తవ్యం - శక్తే రచేతనత్వాత్ - పరంతు శక్తి శక్తిమతో రభేద ఇతి
న్యాయేన జగదపి చైతన్యాత్మక మేవేతి సమాధాతవ్యమ్ -

ఏతావతా సజీవో నజగ న్నాపి తన్నిబంధన ఈశ్వర ఇతి - సర్వ
మనాత్మవత్ ప్రతీయమానం మిద్యైవేతి నిర్ధారితం - మిధ్యేత్యనేన న తేషా
మసత్త్వ మవగంతవ్యం - య ఆత్మా స ఏవానాత్మ రూపేణ భాసతే -
ఆత్మ రూపేణ సర్వం సదేవ - తదన్య రూపేణతు అసదితి వివేకః -
యథా రజ్జుః తథాసర్పోపి రజ్జురూపేణ సన్నేవ నాసన్నితి - అత ఏవోక్త
మాచార్యైః సర్వం నామరూపాది వికార జాతం సదాత్మనా సత్యం స్వతస్తు
అన్యతమితి -

తథాపి వయమిదానీం సర్వం జీవజగ దీశ్వరాఖ్యం ఆత్మనో
వ్యతిరిక్తమితి తత్తద్రూపేణైవ సర్వమేత త్సత్యమితి మన్యామహే
అవిద్యావశాత్ - యావ దియ మవిద్యా అనువర్తతే తాపదేత ద్వాస్తవ
మేవ తద్దృష్టిమతాం ఐహికమాముష్మికంచ భావజాతం - ఇదమేవ
వ్యావహారికం సత్యమితి వ్యవహ్రాయతే - వ్యావహారిక మేతద్యదా సత్యమితి
అభిమన్యామహే తదా పారమార్థిక మాత్మైకత్వ మసత్యమివ ప్రతీయతే నః
- అన్యథా ఉచ్యమానే వస్తు య త్తదభావనా దాభాసః సంవృత్తం - ఆభాసః
తద్విపర్యయేణ వాస్తవతా మా పన్నం వాస్తవమితి అభిమన్య మానం -
ఇదమేవ వ్యావహారికం సత్యం నామ - స్వప్నావస్థా అత్రనో నిదర్శనం -
తథాపి స్వప్నో యద్యపి న వాస్తవః యావత్స్వప్నం పశ్యామ స్తావంతం
కాలం వాస్తవ ఏవ నః - ఏవ మిహోపి -

అద్వైత దాలంబ నీ కృత్య ఉపజీవతి యద్య దనుభూయతే సాంప్రతం
 అస్మాభిః - కిం తదితి న ప్రప్లవ్యం - అస్మాకమిదం లౌకికం జ్ఞానం -
 తత్త ద్విషయం శాస్త్రీయ జ్ఞానం - సంగీత సాహిత్యాది కళాజ్ఞానం -
 యజ్ఞ యాగాది జప హోమాద్యనుష్ఠాన రూపం ధర్మ జ్ఞానం - ఏత త్సర్వమపి
 జ్ఞానం వ్యావహారికమేవ స్వప్నజ్ఞానవత్ న పారమార్థికం - అపిచ జనన
 మరణాదికం ధర్మాధర్మాదికం - తన్నిమిత్తం లోకాంతర జన్మాంతర
 ప్రయాణం జీవస్య - పిపీలికాది బ్రహ్మ పర్యంత మేత జ్ఞీవజాలం - తేషా
 మేతేషాం మనోవాక్యాయ కృత వ్యాపారశతం - ఏతదపి కృత్స్నం
 వ్యావహారికమేవ -

తథాహి సర్వాణి శాస్త్రాణి విధి ప్రతిషేధ మోక్షపరాణి సర్వాణిచ
 ప్రమాణాని ప్రత్యక్షానుమానాగమ ప్రభృతీని సమస్తాన్యేతాని అవిద్యావ
 ద్విషయత్వం నాతి వర్తంతే ఇతి వేదాంత డిండిమః - యావదిదం సమస్త
 మాత్మ స్వరూపమేవ తస్మాద్భుతే నకించి దేతదితి ఆత్మైకత్వ విద్యా నోదేతి
 తావ త్తద్విషయా అవిద్యా అనుబధ్నాత్యేవ - యావదియ మవిద్యా తావజ్ఞన్మ
 మృత్యు సమస్యా దుష్పరిహరైవ - ఏషా సమస్యా యది సర్వాత్మనా ఉపశామ్యేత్ -
 తర్హి తత్కారణ భూతేయ మవిద్యా నిశ్చేషం నివర్తేత -

సాధన మార్గః

తన్నివృత్తుపాయశ్చ విద్యై న సాధనాంతరం - యస్మా దవిద్యాయాః
 ప్రతి పక్షభూతా విద్యైవ - యథా అంధకారస్య సౌర ప్రకాశః - విద్యాప్యత్ర
 సర్వ మిదం జీవజగ దీశ్వరాఖ్యం అనాత్మ జాత మాత్మైవ నాన్యదితి ఏకాత్మ
 భావ ప్రతిపత్తిరేవ - తా మంతరేణ న సాధన మన్య దస్తీతి అభిహితం -
 తథాపి లౌకికాః శాస్త్రజ్ఞాశ్చ బహవో మూఢత్వా త్కర్మ ఉపాసనా భక్తి ర్యోగః
 మంత్ర స్తంత్ర మితి తత్త దభిమన్యమానాః తదేవ సాధన మితి తత్తన్మార్గాను
 సారిణః పరమార్థా త్సుదూర మపకృప్యంతే -

అథవా కథమేత దఖిలం సాధనం భవిష్యతి - కథంవాస
 మస్యాపనోదాయ ఉపకరిష్యతి - కర్మైవ తావ ద్విచార్యతాం - కస్యచి
 ద్వస్తునః ఉత్పత్తిర్వా అప్తిర్వా యత్ర అవశ్యకీ తత్ర కర్మ ప్రవర్తతే - న
 ఆత్మా ఉత్పాదయి తవ్యః నాపి ప్రాప్తవ్యః - తతః ప్రాగేవ సిద్ధత్వాత్

సర్వగతత్వాచ్చ - నహి సిద్ధం వస్తు పున ర్నిష్పాదయితవ్యం - నచ ఆకాశ
 వత్సర్వగతం తత్ కుత్రాపి గత్వా ప్రాప్తవ్యం భవతి - అతః ఆత్మవిషయే
 కర్మణో నావకాశః - అపిచ కర్తుక్రియా కారకఫలాది భేదబుద్ధి మాశ్రిత్య
 సర్వం కర్మ ప్రవర్తతే - సర్వమాత్మైవేతి నిర్ధారితే క్వకర్తా క్వకారకం క్వచతదతి
 రిక్తం ఫలం - యద్యభి న్నేపి తత్త్వే భిన్నత్వ మాపాద్యతే తత్కేవలం మృషైవ -

ఏవ ముపాసనాపి న సంగచ్ఛతే - కిమియ ముపాసనా నామ -
 నను ధ్యానమేవ - ధ్యాతా ధ్యేయ మితి ద్వయోః సంబంధ ఏవ ఖలు
 ధ్యానం నామ - తత్ర ధ్యేయ మితి కాచి దిష్ట దేవతా - సాచ ఆత్మైక దేశః
 కోపి చైతన్య శక్తి శకలః - సోపి ధ్యాతుస్తవ జీవస్య అన్యఏవ - న అనన్యః
 - ధ్యానమపి ద్వయో ర్మధ్యే అన్యైవ కాపి క్రియా - ఏతాదృక్ భేద దృష్టిః
 కథమివ తే జనన మరణాది సమస్యా మ పాకరోతి - విశేష రూపత్వా
 ద్భృష్టే స్తవ విశేషరూపాం తాం ప్రత్యుత ఉపోద్బల యత్యేవ - యస్మా
 ద్విశేషస్య విశేషో సపరిష్కారః - సామాన్యమేవ సర్వస్యాపి విశేషజాతస్య
 ప్రవిలాపనాయ సమర్థం భవతి -

ఏవమేవ యోగాభ్యాసోపి అకించిత్కరః “యోగ శ్చిత్తవృత్తి నిరోధ”
 ఇతి యోగినో వదంతి - చిత్తమితి నైక రూపం - యావంతో మనుష్యా
 స్తావంతి చిత్తాని - తత్ర పరశ్చతాః పర స్సహస్రా శ్చ వృత్తయః ప్రతి క్షణం
 జాయమానా భవంతి పరస్పర విలక్షణాః - తాస్సమస్తాః కేన నిరోద్ధవ్యాః
 - నిరుద్ధాః పున ర్నోత్పద్యంత ఇతి కో విశ్వాసః - అపిచ నిరుద్ధా అపి
 క్వయాంతి తాః యదా ఆత్మచైతన్య మేవ సర్వత్ర జాగర్తి - బహిర్యాతా
 అపితా ఆత్మన్యేవ అంతర్భవేయుః - తర్హి ఆత్మైవ తావృత్తయః నాన్యా ఇతి

కిమితి న ని రీక్ష్వేరన్ - శత్రవ ఇతి కిమితి నిరాక్రియేరన్ - తరంగా న
 జలస్య శత్రవః - కింతు జలమేవ తథా తథా బహిరంతశ్చ ప్రయాణం
 కుర్వ ద్వర్తతే - తథాసతి నకోపి తరంగ జాతం సముద్రా ద్భహిర్నిష్కా
 సయితుం ప్రయతతే - ప్రయతతే యది తస్మా న్మూర్ఖతరః కోపి న విద్యతే -
 జలమేవ తత్సర్వమితి జలాకారేణ భావ నైవ తన్నిరోధో పాయః నాన్యః -
 ఏవం చిత్త వృత్తయ స్సర్వా అపి చైతన్యా దవిశిష్టా ఏవేతి సర్వత్ర చైతన్య
 మాత్ర దర్శన మేవ చిత్త వృత్తీనాం నిరోధ ఇతివేదితవ్యం -

మంత్ర తంత్రాదిక మప్యేవ మేవ నిరాకర్తవ్యం - సర్వ మేతదాత్మైవ
 సదనాత్మవ త్రప్తిభాతి - ఏకమేవ స దనేకథా అవభాసతే - ఆభాస ఏవ
 కేవలోయం మంత్రతంత్రాది కలాపః - యత స్సర్వేతే విశేష రూపాః -
 విశేషా స్సామాన్యస్య ఆభాసా ఏవేతి నిరూపిత మస్మాభిః - ఆభాసా న
 వస్తు స్వరూపం స్పృశంతి - స్పృశంతి చే ద్వస్త్యే వ భవంతి - సచ వస్తు
 స్వరూప ఆత్మైవ కేవలః - సచ సర్వత్ర సర్వదా సర్వేషు పదార్థేషు
 సామాన్యరూపేణ వ్యాప్నువన్ స కించి దపి భేదబుద్ధే రవకాశం దదాతి -
 భేదబుద్ధించ ఆశ్రిత్య సర్వమేత త్రవర్తతే కర్మోపాసనా మంత్ర తంత్రాదికం -
 తస్మాత్ జ్ఞాన మేకం ముక్త్వా నకించి దన్య త్సాధనం ఆత్మ విషయే -

తదపి కథం సాధనం భవతీతి న చోదయితవ్యం - జ్ఞానేనైవ జ్ఞానం
 గృహ్యతే - కథం - ఆత్మాహి నామ చేతనః జ్ఞానస్వరూపః - నతస్య
 జ్ఞానాదృతే అన్యత్ స్వరూప మస్తి - యద్ జ్ఞానం స ఏవాత్మా - తచ్చ
 జ్ఞానం నిరాకా రత్వా దాకాశవ ద్వాపి - తద్వ దేవాచలం - తదైవ
 అస్మదీయం జైవమపి జ్ఞానం జ్ఞానమేవ తత్సజాతీయం - కింతు శరీర

మాత్ర పరిచ్ఛిన్నం వ్యష్టిరూప మేతన్న సర్వగతం - అతఏవ తస్మాద్దూర్ఘీ
 భూతం తతో విభక్తమివ లక్ష్మతే అనాద్యవిద్యావశా ద్యధా ఘటాకాశః
 మహాకాశాత్ - అతఏవ జ్ఞాన స్వరూపత్వా న్నకించి దన్యత్సా ధనాంతర
 మపేక్ష్యతే - కేవల మహం న వ్యష్టి జ్ఞానం కింతు సమష్టి జ్ఞాన స్వరూప
 ఏవేతి ప్రత్యభిజ్ఞైవాలం - యథా ఘటాకాశస్య మహాకాశ ప్రత్యభిజ్ఞా -
 యథాచ గంగాద్యా నద్యః జలస్వరూపిణ్య ఏవ సత్యః పరిమితత్వాత్
 పరిపూర్ణతా మాసాదయితుం పరిపూర్ణ జలరాశిం సాగరం ప్రతిగత్వా తత్రైవ
 లీయంతే -

దృష్టాంతోయం న దార్ఘాంతికేన సర్వేష్వంశేషు సంవదతే - కేవలం
 సారూప్యాంశ ఏవ - యతః గంగా ప్రయాణం కృత్వా సాగరం ప్రతిగచ్ఛేత్ -
 గంగాసాగర యోః దేశతః మహదంత రమపి విద్యతే - ఇహతు పునః
 దార్ఘాంతికే నదేశో నకాలోవా భేదకః ద్వయోః జ్ఞానయోః - న
 ప్రయాణమపి కర్తవ్య మేకస్యా న్యత్ప్రతి - ఏవ మా దిభి ర్విసాపి ద్వయో
 ర్జీవ బ్రహ్మజ్ఞానయో రేకత్వమేవ సదా వరీ వర్త్యతే - సిద్ధ మేతయో రేకత్వం
 న అపూర్వం సాధయితవ్యం కదాపి -

పరంతు సిద్ధమపి తదేవ సమష్టి చైతన్య మహమితి సంవేదనా నో
 దేతి సాంప్రత మస్మాకం - తదే తదనుభవ సిద్ధ మేవనః - ఏవం సతి
 సిద్ధం సిద్ధ మిత్య నేన కిం ప్రయోజనం స్యాత్ - వాజ్ మాత్రమేవ తదితి
 చే దు చ్యతే - సిద్ధ మపి తదేకత్వం రాహుగ్రస్తమివ నామరూపాభ్యా
 మాచ్ఛాదితం న సాకల్యేన సంవేద్యతే - అతః ఆత్మవిషయే న యత్నః
 కర్తవ్యః - కింతు యాభ్యా మసావాచ్ఛాదిత స్తయోర్నిరాస ఏవ నామ
 రూపయోః -

తేచ నామరూపే విశేషాత్మకే - తత్రాపి నామ అంతర శ్చిద్విశేషః -
 రూపంచ బాహిరం సద్విశేషః - సచ్చితో స్సామాన్య భూతయో ర్విశేషావేతా -
 నామైవ వస్తుతో జీవః రూపమేవ జగత్ - ద్వయో స్సం వ్యవహార ఏవ
 సంసారో నామ - రూపస్య ప్రతిబింబేన సంవళితా చిత్తవృత్తి ర్జీవః -
 చిత్తవృత్త్యాచ విషయాకృతం తయాచ మిశ్రీ భూతం యత్రప్రతీయతే తద్రూపం -
 ఏవ ముఖయో స్సంవ్యవహారే సతి న కేవల రూపాత్మకం జగత్ సంసార
 క్లేశ మనుభవతి అచేతనత్వాత్ - నాపి అనామ రూపాత్మకం ఆత్మచైతన్య
 మనుభవతి పరిపూర్ణ చైతన్య రూప త్వాత్ - తర్హి కస్యైష సాంసారిక స్తాప
 ఇతిచేత్ - యన్న జగదివ అచేతనం న ఆత్మేవ శుద్ధ చైతన్యరూపం -
 కింతు చేతనా చేతనయో స్సమ్మిశ్ర రూపం తదేవా నుభవతి - స ఏవ
 జీవో నామ - చిదచిత్తో ద్రంధి ర్జీవ ఇతి శాస్త్ర పరిభాషా -

ఇదానీం సర్వే వయం జీవాఏవ - అహమహ మితి ఆత్మానం
 నిర్దిశామో వయం - జ్ఞాన స్వరూపా ఏవ వయం సర్వే - కింతు న తత్
 పరిపూర్ణం - తదనుభవ సిద్ధ మేవ నః - అతఏవ తత్పరిపూర్ణతా సిద్ధయే
 తత్త చ్చాస్త్ర కళాభ్యసనాది ప్రయత్న స్సర్వేషాం - జ్ఞానం విద్యమానమపి
 కథ మపరిపూర్ణం సంవృత్తం - నిరాకారం ఖలు జ్ఞానం - నిరాకారస్య
 కథ మపరిపూర్ణతా పరిపూర్ణతేతి ప్రశ్న ఉదేతి - న వస్తుతః అపరిపూర్ణతా -
 పరిపూర్ణ మేవ తత్సర్వదా - తథాపి బాహ్యస్య జగతః కశ్చిదంశః అస్మదీయే
 జ్ఞానే సంక్రాంతః - స ఏవాయం శరీర మనః ప్రాణాది సంఘాతః -
 ఇదం తయా దృశ్యమానో వ్యయం అహమితి అభిమన్యామహే వయమేనం -
 అభిమానస్య అనాదికాల ప్రవృత్తత్వా ద్ద్భుఢీభూతత్వాచ్చ అనేన తాదాత్మ్య

మాపన్నా స్సర్వే - అయమేవ మిధ్యాత్మేతి వ్యప దిశ్యతే - అపిచ అస్మాద్దేహోది సంఘాతా ద్భూహి ర్యదిదమితి దృశ్యతే సమంతాత్త త్సమస్తం గౌణాత్మేతి నిర్దిశ్యతే -

ఏవమేక ఏవాత్మా ద్విధా విభక్త ఇవాభూత్ - విభాగోయం అవాస్తవికోపి అవివేకవశా ద్వాస్తవిక స్సంవృత్తః - తస్యచ హేతు రేష మిధ్యాత్మైవ కేవలః - యస్మాదయం చిదచిత్ ర్రంధిః - గ్రంధి శ్చేదయం విస్ర స్యతే జీవ భా వోయ మనుపద మేవ విలీయతే - తదా తదీయం జ్ఞాన మనియంత్రితం సత్ శరీరా ద్భూ హిరపి ఆకాశ ఇవ ప్రసరిష్యతి - యేన గౌణాత్మా వ్యయం రూప ప్రపంచః తస్యైవ జ్ఞానస్య సంస్థాన విశేషః సంవేద్యతే - యథా మృత్యుస్థానం ఘటశరావాదయః - మృదితి స్వరూపం ఘటాదయ స్తస్య విభూతి రేవ నాన్యా -

ఏవం చైతన్య మస్మత్స్వ రూపం - శరీరాదినా సాకం ప్రపంచ స్సర్వోపి మమ విభూతి స్సంపద్యతే - యదై వం సర్వమిద మహంచ అహమేవ సంవృత్త స్తదా జనన మరణాది సమస్యైవ న భవతి మమ - తస్యాపి స్వరూప భూతత్వాత్ - కింతు సర్వమిదం మహాభాగ్య మస్య మిధ్యాత్మనో విస్రంసనా మపేక్షతే ఇతి తద్వి స్రం సనాయైవ యత్నః కర్తవ్యః సాధకేన - కథమేష ప్రయత్న ఇతి అధునా ప్రపంచ్యతే - ఆదౌ చిన్మాత్ర లక్షణ మాత్మానం చిద చిత్సమ్మిశ్రణా దస్మాత్ సంఘాతాత్ పృథక్కుర్యాత్ - న హస్తాభ్యాం నచ కేన చిద్భాష్యే న పరికరేణ - కింతు బుద్ధ్యా వివేచనాత్మికయా - ఇదం శరీర మయం ప్రాణః ఇదం మనః నానావిధై రాలోచనై స్సం వేష్టిత మితి సర్వమిదం మమ జ్ఞానస్య యద్వా స్ఫురణస్య

గోచరీభవతి - స్ఫురన్ పదార్థోయం న స్ఫుర జైవ కేవలా - స్ఫురణాతు
 గోచరీ కరోతీదం సర్వం - సర్వం చేదం గోచరీ భవతి తస్యాః - యదేవం
 గోచరీ క్రియతే న సా స్ఫురణా భవతు మర్హతి -

జ్ఞాన మేకం జ్ఞేయ మన్యత్ - అన్యదన్య న్నస్యాత్ - యదిజ్ఞాన
 మస్మాచ్ఛరీరాది సంఘాతా దన్యన్నస్యా త్సంఘాత ఏవ భవేత్ - తదా
 ఉభయమపి జ్ఞేయ మేవేతి తద్ జ్ఞేయం గ్రహీతుం జ్ఞానమేవ న భవిష్యతి -
 జ్ఞాన స్యాపి జ్ఞేయత్వాపత్తేః - అథ జ్ఞేయమిదం శరీరం జ్ఞానేనైకతా మాపద్యేత
 తదా జ్ఞానస్య విషయః విలుప్యేత - జ్ఞేయస్యై వా భావాత్ - తస్మాద్
 గ్రాహకం జ్ఞానం గ్రాహ్యం జ్ఞేయమితి ద్వయోరపి తయోః పృథ క్త్వేన భవితవ్య
 మవశ్యం - తదైవ ద్వయో స్సంబంధ స్సంభవతి - నాన్యథా - ఏక తరస్యాభావే
 అన్యతరస్య అనవస్థానాత్ -

తత్ర జ్ఞానం నిరాకారత్వా దహ మస్మీతి సదా స్వతః ప్రమాణత్వా
 ద్బహిరపి భవितుం శక్నుయాద్యథా శరీర స్యాంతః - తస్మాన్ముంజా దివేషీకాం
 పృథకృత్య తదేవాహం నేదం శరీరమితి భావయితుం శక్యత ఏవ -
 యథా ఘటా దాకాశం వివిచ్య అయం న ఘటఏవ కింతు బహిరపి
 ఘటాదస్తీతి శక్యతే ద్రష్టుం ఏన మిహోపి -

అత్రేయ మాశంకా న స్సర్వేషాం - యద్యపి శరీరాద్బహి రాకృష్యతే
 చైతన్య మిదం మమ - తథాపి శరీరా ద్యాశ్రయ మంతరేణ కథం నామ
 స్వయ మవస్థాతుం ప్రభవతి - తథా ప్రభవతిచేత్ మూర్ఛా మరణాది
 దశాసు కథం నోపలభ్యతే స్వాతంత్ర్యేణ - శరీరే స్థితేపి చైతన్య మవలుప్యతే -
 విచార్యమాణే శరీరస్త్వైవ కల్చిద్వికార చ్చైతన్యం నామేతి కుతో న సంభావ్యేత -

యథా కస్మిం శ్చి ద్వాహనే గచ్ఛతి వేగ స్తస్యోపలభ్యతే - తస్మిన్ వాహనే
స్థితేసతి నాసౌ ఉపలబ్ధం శక్యతే వాహనాదతిరిక్తః - వాహన ఏవ విలీయతే
- తేనైవ ఏకతా ముపగచ్ఛతి - తథా అత్రాపి శరీర మనః ప్రాణేషు
జీవత్సు తత్తద్వ్యాపారాన్ కుర్వత్సు ప్రతీయతే చైతన్య మిదం వేగ వదేవ -
పునర్మరణా ద్యవవస్థాసు వ్యాపార నివృత్తౌ చైతన్య ముపరతం తత్రైవ శరీరే
అంతర్భవ తీతి ప్రతిభాతి -

ఏవం నమంతవ్యం కదాపి - నేదం చైతన్యం వాహనవేగ ఇవ
సాగర తరంగ ఇవచ విషయ రూపం - కింతు విషయి రూపమిదం -
అహమప్రీతి ఆత్మత్వేన అనుసంధానవశాత్ - శరీరంతు విషయ ఏవ
తస్య - నత ద్విషయి యథా ఆత్మా - అతఏవ అనాత్మాతత్ - జ్ఞేయ
రూపత్వాత్ - యదైనం వాహన వేగ ఇవ వాహనే అనాత్మ భూతే శరీరే
ఆత్మా న అంతర్భవే దేకతాం వాగచ్ఛేత్ - యది గచ్ఛే త్పున స్తద్గ్రహణాయ
తతో వ్యతిరేకేణ ఆత్మనా భవితవ్యమేవ - అత శ్చరీరాద్యనాత్మ విలక్షణ
మేవేద మాత్మచైతన్య మితి వేదితవ్యం - యది తాదృశస్యాపి జ్ఞానస్యాభావ
మిచ్ఛసి మూర్ఛా మరణాద్యవస్థాసు కథం తావంతం కాలం భావ భూతోయ
మాత్మా హరా దభావ మాపద్యేత - నైతావదేవ -

జన్మనః ప్రాగపి భవ దభిప్రాయానుసారేణ అభావ భూతా ఏవ నను
సర్వే వయమాత్మానః - కథం నామ ఏవ మభావ గ్రస్తా వయం సర్వే
అకస్మాత్కృత్య గర్భం ప్రవిష్టాః కథమేవం జీవామః యావదాయుః - కథంచ
పునరేవం జీవంత ఏవ హరా స్మరణకాలే అభావం ప్రాప్స్వామః - న
భావః కదాప్య భావో భవతి - నాప్యభావః భావో భవతి - యద్యేవ ముచ్యతే

తదతీవ న్యాయ విరుద్ధం వచనం - తర్హి కథమివ జ్ఞానం నః ఆవిర్భవతి
 జనన కాలే కథమివచ మరణకాలే పునరస్తం గచ్ఛతి - ఇత్యను యోగః -
 తస్యోత్తర ముచ్యతే - న జననం నామ అభావ భూతస్య చైతన్యస్య ఆవిర్భావః
 - నాపి మరణం తస్య భావ భూతస్య అభావ ప్రాప్తిః - కింతు అవ్యక్తస్య
 వ్యక్తావస్థా జన్మ - వ్యక్తస్య పునరవ్యక్త దశాపత్తి ర్మరణ మితి అవధారణీయం
 - తథాపి అవ్యక్తాదీని భూతాని - అవ్యక్త నిధనానీతి భగవానేన ఉవాచ -
 తన్న విస్మర్తవ్యం - సాచ వాసనారూపా అవ్యక్తదశా జ్ఞానస్య - జన్మనః
 ప్రాజ్ఞురణస్యచ పశ్చాత్సా దశా అనువర్తతే - తయో రంతరాళే
 జీవద్దశాయాం సైవ వాసనా వృత్తి రూపేణ పరిణతా తత్తద్వ్యాపార కలాపం
 నిర్వర్తయతి - వాసనా దశాయా మసంలక్ష్యమాణత్వా దస్తమితమితి
 మన్యామహే వయం - వృత్తికాలే పునరస్తీతి తదేవ అభిమన్యామహే -

యథా సూర్యస్య ఉదయాస్తమయౌ తథేమౌ మంతవ్యౌ - న ఖలు
 సూర్యః ప్రతిదినం హఠాదుదేతి నాపి ప్రతిరాత్ర మస్తముపైతి - కిం త్వస్త్వేవ
 సర్వదా ఆసౌ స్వరూపేణ ప్రకాశమానః కింతు భూమేరస్యాః పరిభ్రమణేన
 ప్రతిభాతినః ఉదయాస్తమయా వశ్శువాన ఇవ - బుద్ధితంత్రోయం వ్యవహార
 స్సర్వోపి - అస్మాకం బుద్ధే రియం భ్రాంతి రవివేకా త్సూర్యమండలే
 అధ్యారోప్యతే - వస్తుతస్తు న సూర్యః పరిభ్రమతి - స తదైవావతిష్ఠతే
 సదా - ఏవ మిహోపి ఆత్మచైతన్యం యథావదవ తిష్ఠతే సౌర ప్రకాశ ఇవ
 - కేవల మియ మస్మాకం బుద్ధి వృత్తి ర్భూమిరివ పరిభ్రమంతీ స్వకీయాం
 వృత్తి మరోపయతి తస్మి న్నవివేకవశాత్ -

ఆత్మజ్ఞానమితి యత్తద్బుద్ధి వృత్తిరివ న విశేష రూపం - కింతు
 సామాన్యమేవ తత్ - సామాన్యం విశేషా స్పర్వాన్ వ్యాప్యవతిష్ఠతే - న
 ప్రచలతి యథా విశేష జ్ఞానం - విశేష జ్ఞాన మిదం తథా వ్యాప్తుం న
 క్షమతే - న తత్ విశేషాంతరం వ్యాప్నోతి, నాపి సామాన్యం - కేవలం
 తావన్మాత్రమేవ పరివర్తతే - ఏవంచ జ్ఞానం నైక విధం - సామాన్యం
 విశేష ఇతి ద్వి ప్రకారం వర్తతే - తయోర్విశేష జ్ఞాన లక్షణా బుద్ధిః -
 తయా బుద్ధివృత్త్యైవ సర్వే వయ మిదానీం జీవిత కాల మతి వాహయామః -
 న జాతు తస్య సామాన్య జ్ఞానస్య గంధమాత్ర మప్యభి జానీమః - అత
 ఏవ యావదేతేన విశేషజ్ఞానేన పశ్యామః తావదేవ జీవితమితి - యదా
 పునర్న పశ్యామ స్తదా తన్మరణమితి మోముహ్యమహే - తదాపి
 సామాన్యజ్ఞాన మనువర్తత ఏవేతి ప్రత్యభిజ్ఞా నాస్తిః అనాద్యవిద్యా వశాత్ -
 సామాన్యజ్ఞాన మనువర్తమాన మపి న సంజ్ఞాయతే అస్మాభిః విశేషజ్ఞాన
 వాసనయా ప్రచ్ఛాది తత్వాత్ - విశేష జ్ఞానమపి వాసనారూప మాపన్న
 త్వాత్ వృత్తి రూపేణ న సంలక్ష్యతే మరణకాలే -

తదానీమపి న సంలక్ష్యత ఏవ కేవలం - న పున రభావం గచ్ఛతి -
 వృత్తి రూపేణ అప్రతీయ మానమపి వాసనా రూపేణ పరిణత మపతిష్ఠత
 ఏవ - సాచ వాసనా జననాత్ పూర్వం యథా మరణా దనంతర మపి
 అనువర్తతే - సైవ జన్మాంతరే పునర్వృత్తి రూపేణ పరిణమ్య ప్రాదుర్భవతి -
 తత ఆరభ్య పున ర్యావ జ్ఞీవం తత్త త్కార్యాణి నిర్వర్తయతి - తదవసానే
 పునర్వాసనా రూపేణ పరిణతా - ఏవం జననా జ్ఞాననాంతరం గచ్ఛంతీ
 మధ్యేమధ్యే లోకాంతరేషు తత్తత్కర్మ ఫలం సుఖ దుఃఖాదిక మనుభవంతీ

పున ర్జీవితకాలే ప్రారబ్ధ ఫలేన జీవిత మతివాహయంతీ జీవ భావ మముంచానైవ ప్రవర్తతే అవిచ్ఛేదేన -

విష సర్వోపి ధర్మపురుషార్థ వ్యవహారః - యద్యప్యేవం వర్జితో వ్యవహార స్స కేవలం వ్యావహారిక ఏవన పారమార్థికః - విశేష జ్ఞాన నిబంధనో వ్యావహారిక ఇతి సామాన్య జ్ఞానాత్మకః పారమార్థిక ఇతి వివేకః - యావత్ పారమార్థికం జ్ఞానం నోదేతి తావ ద్వ్యావహారికమేవ వాస్తవికతాం భజతే - పారమార్థికంచ తద్విపర్యయేణ అవాస్తవమివ సంభావ్యతే - యథా స్వప్న దశాయాం స్వప్న ఏవ వాస్తవః - జాగరితం వాస్తవమపి తస్యాం అవస్థాయా మసద్భూత మివ సంభావ్యతే తథా - యదా పున ర్యస్మిన్ కస్మింశ్చిద్వా జన్మని సర్వమిద మహం చిత్స్వరూపః న మత్తోన్య దణు మాత్రమపి విద్యత ఇతి సర్వాత్మజ్ఞాన ముత్పద్యతే తదా వ్యావహారిక మిదం ధర్మపురుషార్థాశ్రిత మేకపదే వినశ్యతి ద్వైతరూపత్వాత్ - తతః ప్రభృతి పారమార్థికమేవ సామాన్య లక్షణం సర్వ విశేషవ్యాపి దేదీప్యమానం ప్రవర్తిష్యతే - దేశ కాలవస్తు విశేషా స్సర్వేపి నామరూప క్రియాత్మకా స్తస్యైవ మమ చైతన్యస్య కేవలం విభూతిః సంపత్స్యతే ఇతి వేదితవ్యం -

తస్మాన్నాతి శంకితవ్యోయ మద్వైత సిద్ధాంతః - పూర్వోక్తరీత్యా ఆదౌ శరీరాదాత్మ నః స్వరూపం పృథగ్భూతం భావయేత్ - కథమివ - శరీర మహమేవ యది మమ చైతన్యస్య శరీర మిదం న దృశ్యేత - అహంచ శరీరమేవ యదిస్యాం శరీర మిదం కస్య గోచరీ భవేత్ - అతః శరీరం శరీర మేవ - తద్రాహక ఆత్మా ఆత్మైవేతి నిశ్చయః కర్తవ్యః - తదను శరీర మిదం మమ పరాగ్భూత మహం నస్యామితి ప్రత్యజ్ఞుభో భవేయం -

ఏవం ప్రాణోపి మమ గోచరీభవతీతి అయ మప్యహం న భవేయం -
 తథా మనోవృత్తయోపి మయా విషయా క్రియంత ఏవేతి తేభ్యోపి వ్యాపారేభ్యః
 ప్రత్యగహమితి స్వరూపాభి ముఖ ఏవ భవేయం - తచ్చ స్వరూపం తావతా
 కేవలం చైతన్యమేవ సంపద్యతే - యస్మాత్ శరీరా త్ప్రభృతి మనః పర్యంతం
 సర్వ మనాత్మతయా దూరీకృత్య తదుపలబ్ధి యచ్చైతన్యమాత్రం
 తదేవాహమితి స్వాత్మత్వేన గృహ్యతే - కిం బహునా - యావద్యావ దేష
 శరీర మనః ప్రాణాది సంఘాతో మమ విషయతయా గోచరీ భవతి తావ
 త్తావ త్త దన్యోహమితి తత్సాక్షితయా చైతన్య రూపో మమాత్మా పరిశిష్యతే -
 తదైవ సంవేదనా జాయతే మమ న తత్ర కాచి దాశంకా -

ఏవం చైతన్య రూపేణ శిష్యమాణోహ మేవ ప్రత్యగాత్మా నామ -
 సర్వస్యాస్య కలాపస్య ప్రత్యగ్భూతత్వాత్ - యదైవ మాత్మానం శరీరాదే
 ర్వివిచ్య ప్రత్యగ్రూపేణ జానామ్యహం తదైవ నిరాకారత్వా చ్చైతన్యస్యాహం
 శరీరాన్నిర్గుత్య అంతర్బహి స్సర్వత్ర ప్రస్ఫుతో భవామి ఆకాశ ఇవ - తదా
 శరీరే యథా శరీరాద్భహి రప్యహం అస్మీతి సంవేదనా అవశ్యం జాయతే
 మమ - ఏషైవ ప్రత్యభిజ్ఞా ఇతి వ్యపదిశ్యతే అద్వైతిభిః - యద్యప్యేవం
 తథాపి ఆత్మనోన్యదిదం చరాచరాత్మకం జగద్భుశ్యత ఏవ - తత్కథమితి
 విచికిత్సా దుర్నివారైవ - తన్నివారణార్థ మిదానీం విచార్యతే - వ్యోమేవ
 యదాహం విస్తృతో భవామి తదా జాగతికాః స్సర్వే పదార్థాః క్వ భవేయుః
 - నను మమ విస్తార ఏవతే అంతర్భవేయుః

నామరూప క్రియాదయ స్సర్వే విశేషా ఏవ - అహంతు తేషాం
 సర్వేషాం సామాన్య రూపం చైతన్యం - విశేషా స్సర్వే సామాన్య ఏవ సిద్ధం

పరిసమాప్యంతే - యథా తరంగ బుద్బుదాదయ స్సముద్ర జలే - న
 సామాన్యాదృతే అన్యత్ర తేషా మవస్థానం సంభవతి - అతస్సర్వే చరాచర
 పదార్థా విశేష రూపత్వాత్ సామాన్యభూతే మదీయే చైతన్య ఏవ పర్యవసితా
 భవంతి - మదీయ మస్తిత్వమేవ తేషా మస్తిత్వం - మదీయా స్ఫూర్తిరేవ
 తేషాం స్ఫూర్తిః - తథాహి - సర్వం పదార్థజాత మస్తి అస్తిత్యేవ ప్రతీయతే -
 నజాతు నాస్తీతి - తథా స్ఫురతి స్ఫురతీత్యేవ ప్రతిపద్యామహే సర్వం -
 నన స్ఫురతీతి - న తేషా మన్యన్మదతి రేకేణ అస్తిత్వంవా స్ఫురణంవా
 ఉపపద్యతే - ఏవం సతి కిం పర్యవస్యతి - భణ్యతాం - ఆత్మస్వరూపేణ
 అనాత్మ ప్రపంచ రూపేణాపి అహమేవ భవేయం - తత్ర స్వరూపం మమ
 చైతన్యం - ప్రపంచశ్చ మమ విభూతిః -

విశేష రూపేణ భవతీతి విభూతిః - వివిధై రాకారైః భవతీతివా
 విభూతిః - క ఏవం భవతి - అహమేవ - కథం - మదీయం యదస్తిత్వం
 తదిదం శరీర మారభ్య ఆకాశ పర్యంతం సద్విశేష రూపేణాస్తి - తథా
 మదీయ మేవ యత్ స్ఫురణం తచ్చరీరాం త న్మనః ప్రాణేంద్రియా ద్యారభ్య
 త్వగింద్రియ పర్యంతం చిద్విశేష రూపేణ భాతి - ఏవం నామరూప భేద
 భిన్నం సర్వమిదం జగత్ బాహ్యోభ్యంతరం సచ్చిద్విశేష ప్రాయమేవ నాన్యత్ -
 తచ్చ అంతర్బహిరపి వ్యాప్య సచ్చిత్సామాన్య రూపః అహమేవ భవామి -
 యోయో విశేషో దృశ్యతే తస్మిన్ తస్మిన్ సామాన్య మనుస్యూతం వర్తతే -
 సామాన్యమేవ తత్ర వస్తు స్వరూపం విశేషాః పున స్తస్యైవ విభూతిః -
 యథా జలమేవ తరంగ బుద్బుద రూపేణ చకాస్తి - ఏవ మహమేవ నామ

రూపాది జగద్రూపేణ భవామీతి ఏకాత్మ ప్రత్యయ అవశ్యం ఉత్పద్యతే
మమ - ఇదమేవ ప్రవిలాపన మితి సంకీర్త్యతే -

అత్రేయ మపరాశంకా కేషాంచిత్ - భవత్వేవ మహం స్వరూపం
మమైవాయం ప్రపంచో విభూతిరితి - తథాపి జనన మరణాది సమస్యో
కథం పరిహ్రాయతే ఇతి - అవశ్యం పరిహ్రాయతే - కథమితి చేత్ యా
విభూతిః సా మ దృతే స్వతో న భవతి - మదీయం యచ్చైతన్యం తదేవైకం
స్వరూపేణ విభూతి రూపేణచ ఉభయధా ప్రతీయతే - యథా జలం
జలరూపేణ తరంగ రూపేణచ - ఏవం సతి బహిరంత ర్యేయే ఆకారా
ఉపలభ్యంతే యేయే తేషాం వ్యాపారా స్తాన్సర్వా నహమేవ సచ్చిద్రూపేణ
వ్యాప్త ఇతి మత్స్వరూపా ఏవతే సర్వే - శరీర మప్యహమేవ తదీయం
జననం మరణ మప్యహమేవ - నామరూప క్రియాసు సర్వత్రాహ మేవ
సన్నిహితః సచ్చిద్రూపేణ - నతే విశేషా మాం వ్యాప్తుం శక్నువంతి -
ప్రత్యుత అహంతు సామాన్య రూపత్వా త్తాన్ సర్వానపి ఆకలయితుం
శక్నోమి - ఏవం మచ్చైతన్యేన ఆక్రాంతం జన్మవా మృత్యుర్వా ఆత్మైవ
మమ సంపద్యేత న అనాత్మా - యదైవ మాత్మైవ తత్కథ మాత్మాస దాత్మాన
మభిభవేత్ - ఆత్మన ఏవ ఉపద్రవ మాపాదయేత్ -

తస్మాత్ సర్వస్య ఆత్మ భూతత్వాత్ శరీర మనః ప్రాణాది సంఘాత
మారభ్య బాహ్యం భూత భౌతికాది పదార్థజాతం యావత్ కుతశ్చిదపి న
భేతవ్య మస్మాభిః ఇదం మాం పీడ యివ్యతీతి - పరంతు తాదృశీ దృష్టి
స్సంపాదనీయా సాధకై రస్మాభిః - నోచేత్ సిద్ధాంత ఏవ కేవలోయం న
కదాచి ధృష్ట్యాంతో భవిష్యతి - యద్యపి వస్తు సిద్ధం తత్ యావద్బుద్ధి

న భవతి తావత్ కార్య క్షమం న భవతి - నద్వాస్తీరే ఫలవృక్షా స్సంతీతి
 వచన మాత్రేణ న తత్సమీపం గతోహం న ఫలం భక్షితం మయా - శ్రవణ
 మాత్ర ఫలం తద్వచనం న దర్శనా స్వాదన ఫలం - ఏవం పరోక్ష రూపేణ
 సర్వాత్మభావ శ్రవణేపి యావత్సా దృష్టి రస్మాకం నోపజాతా తావత్
 పరోక్షమేవ తత్ నాపరోక్షం - అనుభవః సర్వదా అపరోక్ష ఏవ న పరోక్షః -
 అపరోక్షశ్చానుభవ ఏవ అపరోక్షభూతాం సమస్యాం పరిహారిష్యతి - న
 పరోక్ష జ్ఞానం -

ఏవం సతి సాదృష్టిః కథ మాసాదయి తవ్యేతి విచార్యతాం - మానసీ
 యా దృష్టి సైవాత్ర సాధనం నాన్యత్ - కుతః - సృష్టిరేవ మానసీయతః -
 ఆత్మైవ నను అనాత్మ జగద్రూపేణ భాసతే ఇతి సిద్ధాంతితం - యస్మాదేవం
 తస్మాన్న కించిదత్ర వాస్తవ మాభ్యంతరం బాహిరం - ఆంతరం
 యద్భావజాతం తన్నామేతి బాహిరం యద్వస్తు జాతం తద్రూప మితి
 పరిభాషా అద్వైతినాం - తయో ర్నామైవ జీవః - రూపమేవ జగదితి
 వివేకః - తత్ర నామేతి తత్తద్రూపేణ అంకిత మంత శ్చైతన్యజ్యోతిరేవ -
 బాహ్యోభ్యంతరాణి తత్త ద్విశేష రూపాణ్యేవ తత్ర ప్రతిబింబితాని చిత్ర
 విచిత్రాణి యథా ఆదర్శతలే - ఏవం సతి తత్తద్విశేష దృష్టి మపహాయ
 యదా సామాన్య దృష్టి మహ మభ్యస్యామి - తదా ఆదర్శతల మివ స్వచ్ఛం
 నిరాకారం వ్యాపకంచ భవిష్యతి మమ చైతన్య జ్యోతిః - సామాన్యదృష్టే
 ర్నిర్వికల్పత్వా ద్యధా చైతన్య జ్యోతిషః - స తదా న బుద్ధిః న బుద్ధివృత్తి
 ర్జీవాత్మా - కింతు ప్రత్యగాత్మైవ పరమాత్మనా అభిన్నః వ్యాపకత్వాత్ -

తస్మాద్విశేష దృష్టి రేవ కేవల మపవార్యా - తస్యాః స్థానే సామాన్య
 దృష్టి రభ్యసనీయా - దృష్టి రేవాహం వస్తుతః న తతః పృథగ్భూతః - అత
 స్సామాన్య దృష్టి మవలంబ్య తయా దృష్ట్వా అంత స్తత్త్వ న్నామరూపాది
 విశేష ప్రతిబింబాని బహి స్తద్భింబ భూతాని వస్తూని పశ్యేయ మహం -
 అంత స్సామాన్యం కేవల మహమస్మీతి ఆత్మాకారం స్ఫురణ మేవ నిరీక్ష్యతే
 తదా - తథా బాహ్యం పదార్థజాతం స్ఫురణ మేవ సంహత రూపేణ -
 తదంతరాళ మాకాశ ఇవ అసంహత రూపేణ దృశ్యతే మమ అవశ్యం -

ఏవంచ సంహతాసంహత రూపేణ అస్మదీయా స్ఫూర్తి రేవ బాహ్యేపి
 ప్రపంచే ప్రతిభాతీతి ప్రజ్ఞా కాపి జాయతే మమ - తదానీ మంత ర్మత్యైతన్య
 ప్రకాశః స ఏవ మమ మనః స ఏవ మమ ప్రాణః స ఏవేంద్రియాణి స ఏ
 వేదం మే శరీరం స ఏవ బహి స్సర్వత్ర పృథివ్యాదీని భూతాని - తేషాం
 వికారాశ్చ భౌతికా గృహారామ నదీ సాగర సూర్య చంద్రాది మండలాని
 సర్వాణి - కిం బహునా - యద్య త్తత్ప్ర కాశేన ప్రకాశ్యతే తత్సర్వం
 ప్రకాశేన అనన్యదితి అస్మచ్చైతన్య ప్రకాశ ఏవ క్వచి దసంహత రూపేణ
 ఆకాశవత్ - అన్యత్ర నదీ పర్వత పట్టణాదినా సంహత రూపేణ ఏకమేవ
 వస్తు అనేకథా విభావ్యతే ఇతి కాచిదత్యాశ్చర్య భూతా అనుభూతి రావిర్భవతి
 సాధకానాం -

ఫలసిద్ధిః

తదానీం దృద్ధశ్యయో రంతర మస్తంగత్వా బహిరంతర మహా మేవేతి
 ఏకాత్మ భావః అయత్నేన అవశిష్యతే - స ఏవ మయా అఖండాత్మనా
 సంవేద్యతే ఇతి న సందేహః - యథా సుఖం తథా అయమపి అఖండాత్మ
 భావః మయా స్వయమను భూయతే యస్మా త్తస్మాన్నాసౌ పరేణ కేనాపి
 నాస్తి ఏతా దృగను భవ స్తవేతి ప్రత్యాఖ్యాతుం శక్యతే - ప్రత్యాఖ్యాతు రేత
 మనుభవం వినా ప్రత్యాఖ్యానాత్ - తేన ప్రత్యాఖ్యాత స్యాపి మమ
 తాదృగనుభవస్య ఆత్మ ప్రత్యయికత్వాత్ న తేన వివాదో మమ కోపి -
 అపిచ స ప్రత్యాఖ్యాతాపి అహ మేవ నాన్య ఇతి మదీయా అనుభూతిః -
 అతో న భేతవ్యం మయా - యథా మదీయా మేవ శరీరచ్ఛాయాం అహ
 మేవోపలభ్య న భీతి ముపగచ్ఛేయం - ఏవ మిహోపేతి సమాధాతవ్యం -

అదైతా దృ గద్వైతాను భూతి స్సాధకస్య మమ కథం చి దనుభవ
 పదవీ మవతీర్ణాపి మనోవృత్తి రూపైవ ఖలు సా - జీవిత వ్యవహారే అవస్థితా

భవతి వా నవేతి చింతా - అపిచ బాహ్యం జగత్ బింబ భూతత్వాత్ సత్యం -
 ఇయంతు తస్య ప్రతిబింబ రూపాజాయతే వృత్తిర్మనసి - కథ మేషా
 ప్రత్యేతవ్యా వాస్తవీతి అన్యాపి కాచిదస్తి ఆశంకా - ఏతయో రాశంకయో
 ర్ద్వయో ర్యావ దనుషంగః తావచ్చరణ లగ్న కంటక ఇవ న మోక్ష మార్గే
 నిరాతంకం ప్రయాతు మవకాశం దదాతి - అతస్త దపాకరణాయ విచారణా
 క్రియతే -

అదౌ బింబ ప్రతిబింబ భావ ఏవ న విద్యతే అద్వైత ప్రక్రియాయాం -
 బింబమితి యన్మన్యతే భవాన్ తత్రప్రతి బింబమేవ బింబ వత్ భ్రాంతి
 మావహతి తవ - వస్తుతస్తు సర్వం వస్తుజాతం బాహ్య మాభ్యంతరం
 ద్వివిధ మపి ప్రతిబింబ మేవేతి సిద్ధాంతః - కథమితి చేత్సర్వం నామ
 రూపాది వికార జాత మస్మ చ్చైతన్య దర్పణాంత రేవ ఉపలభ్యతే - న
 చైతన్య దర్పణాద్భుహిః కించిదపి నామవా రూపంవా క్రియావా ద్రష్టుమపి
 శక్యతే - తథాహి సర్వేపి బౌద్ధాః ప్రత్యయా స్సంతీతి వక్తి భవాన్ - తథా
 సర్వమపి గిరి నదీ సముద్రాదికం వస్తుజాతం అస్తీతి బ్రవీషి - సర్వమిదం
 అస్తీతి కుత్ర ప్రతీయతే తవ - నను జ్ఞానస్యాంతరేవ - యది జ్ఞానేన న
 వ్యాప్యతే తత్ కథ మస్తీతి వక్తుం ప్రభవసి - అతః యత్కించి ద్గోచరీ భవతి
 తవ తత్తవ జ్ఞానస్యాభ్యంతర ఏవ న జ్ఞానాద్భుహిః - బహిశ్చే త్తదస్తివా
 నవేతి నిర్ధారయితుం ప్రమాణం న విద్యతే -

ప్రమాణం తు జ్ఞానమేవ సర్వత్ర సర్వదా - అతః యది హిమాలయో
 యదివా మహాసముద్రః కోపి తవ ప్రతీయతే అస్తీతి తత్ జ్ఞానాద్భుహిః న
 క్వాపి - కింతు తదంతర ఏవేతి నిశ్చిను - యది నామ బహిరేవ కశ్చిత్

పర్వతః స్యాత్ - తదా తద్బింబం తదేవాంత రవస్థితః ప్రతిబింబమితి
 ద్విధా భవతు మర్హతి - సర్వమంత రేవ యదా ఉపలభ్యతే - తదా బహిః
 కిమస్తి - కథంవా సంభవతి - నను బహిరివస్థిత ఏవ సన్ పర్వతః అంత
 స్తవ జ్ఞానే ప్రతిబింబితః - నోచేత్కథ మసౌ పర్వత ఇతి జానాసి - ఉచ్యతే -
 సత్యం బహిరవస్థిత ఇతి - తథాపి తస్య ఛాయైవ మనసి ప్రవిష్టా పర్వత
 ప్రతీతిం కరోతితే - న సాక్షా త్పర్వత ఏవ తవ మనసి ప్రవిష్టః శిలా శిఖర
 ప్రసాతాదిభి స్సౌకం - మనసి యదైవ ప్రవిశతి తదా నతత్ బింబం -
 ప్రత్యుత ప్రతిబింబ మేవస్యాత్ -

తర్హి బింబస్య స్థానే కిమస్తి - న కిమపీతి చేత్ బింబం వినా ప్రతి
 బింబస్యోదయః కథం భవేత్ - ఉచ్యతే - బింబం తస్య సత్తైవ పర్వతస్య -
 సత్తాయా స్తస్యా విశేషస్య పర్వతః - సాచ సత్తా నిరాకారా సామాన్య
 భూతా నిరాకారస్య చైతన్యస్య మమ తవచ సత్తైవ నాన్యా ఇతి రహస్యం -
 సాతు అస్మాక మనభిజ్ఞానవశా ద్విశేష రూప మాపద్య పర్వత రూపేణ చ
 కాస్తి బహిః తస్యచ ప్రతిచ్ఛాయా మనసి అంతః ప్రవిష్టేవ భ్రాంతి మావహతి -
 వస్తుతః న బహిః కించి దవతిష్ఠతే నాప్యంతః - బహిర్వస్తుతః యదవతిష్ఠతే
 సా కేవలా సత్తైవ సర్వదా - సైవ అస్మద్భ్రాంతి వశా ద్బహిర్బింబ రూపేణ
 అంతః ప్రతిబింబ రూపేణ ఉభయధా ప్రతీయతే కేవలం - ఉభయస్యాపి
 చైతన్య దర్పణ ఏవానంతే అపారే అవభాస మానత్వాత్ - తస్య సీమాన
 మతిక్రమ్య అణుమాత్ర మప్య నుపలభ్యమానత్వాచ్చ -

ఏవం వాస్తవా వాస్తవ భేద చింతా అపాకృతా - అధునా యేయ
 మద్వైతానుభూతి స్సౌ కేవలం మనస్యేవ ఖలు భవేత్ - కథం నామ సా

వ్యహార కాలేపి అవిచ్ఛిన్నా పాలయితవ్యా భవేదితి శంకాయాః పరిహారో
 వక్తవ్యః - ఉచ్యతే - ఇదానీ మనేన ప్రపంచేన సర్వే వయం వ్యవహారామః -
 కథం వ్యవహారామః - కిమత్ర వ్యవహార్తు - నను అస్మదీయం జ్ఞాన
 మేవ - జ్ఞాన స్యైవ జ్ఞేయ భూతే నానేన ప్రపంచేన సంవ్యవహార స్సదా
 ప్రవర్తతే - జ్ఞానమితి యదుచ్యతే తత్పర్వదా అవిక్రియమేవ - నిరాకారత్వాత్ -
 పారమార్థికం వ్యావహారిక మిత్యవస్థా భేదేపి సభేద స్తయో రవస్థయో రేవ -
 ద్వయో రవస్థయో రవిక్రియ మేవ జ్ఞాన మవతిష్ఠతే - యథా న శ్చక్షు
 రింద్రియ మిదానీం ఏకమేవ న న్న కదాపి వ్యభిచరతి - తథా -

తత్కథమితి చే ద్భుక్తుక్తి ర్నిరాకారైవ సతీ నీల పీతాది పదార్థేషు
 దృశ్యమానేషు తత్తద్రూపాణి నానావిధాని సైవైకా పశ్యతి - దృశ్యమానై
 స్తత్తద్రూపై ర్వ్యవహారంతీ మమ దృష్టి స్తై స్తై రూప భేదై ర్నభిద్యతే - నాపి
 విక్రియాం కామపి భజతే - స్వతో నీ రూపత్వాత్ తదైవావ తిష్ఠతే అవికారిణీ -
 వికార స్తద్గోచరేషు నీల పీతాది పదార్థేష్యేవ - న చక్షురింద్రియే - తేషు
 పదార్థేషు ఉపగతేషు అపగతేషువా దృష్టి రేకదైవ భవతి - నతేషాం దర్శన
 కాలే విక్రియాం భజతే - నచ అదర్శన కాలే పున రవిక్రియా సంపద్యతే -

యథాయం దృష్టాంతః - తథేద మస్మదీయం జ్ఞానమపి దృగాలోకవ
 దేక రూప మేవ సర్వదా - పరమార్థ దశాయాం నిర్వికారం సత్ వ్యవహార
 దశాయాం న హరా త్సవికారం భవతి - వికారాస్తు తత్తన్నామ రూపాదయ
 ఏవ బాహ్యః - త ఏవ ఆగచ్ఛంతి అపగచ్ఛంతి - ద్వయో రప్యవస్థయో
 రిదం జ్ఞానం ఏక రూపమేవ అవతిష్ఠతే నిరాకారత్వాత్ - వ్యవహారకాలే
 కళత్ర పుత్ర బంధు మిత్రాదిభి ర్వస్తు వాహనాదిభిర్వా యదావయం

వ్యవహారామః తదా జ్ఞానేనైవ ఖలు వ్యవహారామః - జ్ఞాన మపహాయ
 కదాపి న వ్యవహార స్సంభవతి - తత్ర ఏవం సతి జ్ఞానం తత్తన్నామ
 రూపాదిభి ర్మిశ్రిత మివ తై రుప రక్తమివ భావయామో వయం -
 భ్రాంతిరేషా-న వాస్తవీ - కుతః - జ్ఞానమితి కేవల మహమితి స్ఫురణైవ -
 స్ఫురణేయ మాలోక సదృశీ - తస్యాం కళత్ర పుత్రాదీనాం వస్తు
 వాహనాదీనాంచ ప్రతిచ్ఛాయా సంక్రామతి - తదా ఆలోకేన మిశ్రితా సా
 ఆలోచనా అధవా వృత్తిరితి సంజ్ఞాం లభతే -

ఏవమిదం వృత్తి జ్ఞాన మేవ స్వరూపం మన్యామహే వయం -
 స్వరూపం నః ఆలోక ఏవ కేవలః - ఆలోకే యత్రుతి బింబితం బాహ్యం
 నామరూపాది తత్తతో భిన్నమేవ - న తదేవ తత్ - వస్తుతః ఆలోకః న
 విక్రియతే - ప్రతిబింబేన మిశ్రితః విక్రియమాణ ఇవ లక్ష్మణే యథా దర్పణః -
 వస్తుత స్తాన్యపి ప్రతిబింబాని జ్ఞానాలోకేనైవ పశ్యామః యథా బాహ్యోని
 తేషాం బింబభూతాని వస్తుని -

యదీదం సూత్రం మనసి ధారయసి తదా అంతర్బహి స్తత్తన్నామ
 రూపాదిభి ర్వ్యవహారన్నపి న భ్రాంతిం భజసే - ప్రత్యుత సుఖేన శక్యతే
 తైస్తైః కళత్రాపుత్రాదిభి ర్వ్యవహార్తుం - యస్మా ద్వ్యవహార కాలే అవ్యవహార
 కాలేపి తదైవావ తిష్ఠతే తవ జ్ఞానం - వ్యవహారే యది విక్రియేత తదా
 తద్విక్రియ మాణం జ్ఞానం ద్రష్టు మన్యద్ జ్ఞాన మావశ్యకం స్యాత్ -
 తదపి విక్రియతే యది పునస్తతో ప్యన్యదపేక్ష్యేత - ఏవం కదాపి న
 సంభవతి - ఏవమేవ అస్మాక మనుభవః - కిం కదాపి లోకేన వ్యవహారత
 స్తవ జ్ఞానమపైతి తేన సహ - పున ర వ్యవహార కాలే ఉపైతి - ఉపాయా

పాయాతు కళత్ర పుత్రాది సంబంధ ఏవ - సహి కదా చిద్భవతి కదాచి న్ను
భవతి సంబంధః - తస్మిన్ సతివా అసతివా జ్ఞాన మస్మాకం తద్దైవావ
తిష్ఠమానం సంవేద్యతే సాక్షి రూపేణ -

తస్మా ల్లోక వ్యవహారః కథ ముపపద్యతే ఏకాత్మ తాయామితి న
భేతవ్యం - కిమిదానీం న వ్యవహారామో లోకేన - జ్ఞానం వినా కథం
వ్యవహారామః - జ్ఞానస్యచ కిమనేన వ్యవహారేణ కదాచి దుపరోధోస్తి -
జ్ఞానం తదవ లంబ్యైవ వ్యవహారః ప్రవర్తతే - తథా వ్యవహారతో న జ్ఞాన
మవలుప్యతే - నచ జ్ఞేయ ప్రపంచోయం హరా దస్తముపైతి - ద్వయో
ర్విద్యమాన యో రేవ సంవ్యవహారః అప్రతిబంధేన ప్రవర్తతే ప్రతి క్షణ
మితి సర్వేషాం నః ప్రత్యక్షమేవ -

పరం త్వయం వ్యవహార కాలః సర్వదా నైక రూపో భవతి - జాగ్రదా
ద్యవస్థాసు నానారూపతాం భజతే - జాగ్రదవస్థాయాం ప్రయత్న వశా
దేతాదృశ మద్వైత జ్ఞాన మవిస్మృత్య ప్రవృత్తాయామపి స్వప్న సుషుప్త
మూర్చాద్యవస్థాసు తతస్తతో విలుప్యమానం ప్రతీయతే - మరణేతూ పస్థితే
సర్వాత్మనా విలుప్యత ఏవేతి న సందేహః - నైతావదేవ - జాగ్రత్యపి
సర్వదా వ్యవ స్థితా అనువర్తతే ఇతి న దైర్యేణ వక్తుం శక్నుమః - వ్యాఘ్రీవ
అస్వస్థతా అంతరాంతరా ఉపరి లంఘయితుం ప్రతీక్షతే - లంఘయత్యపి -
తస్యాం అవస్థాయాం న కించి త్కర్తుం ప్రభవామః - కళత్ర పుత్ర బంధుజన
వియోగ దశాసు భయాందోళనాది దశాసు కానో గతిః - తాదృశే ష్వనర్దేషు
ఉపస్థితేషు కావా కథా నః - విశేష జ్ఞాన మేవాస్త ముపైతి - సామాన్య
భూతస్య అద్వైత జ్ఞానస్య కా గణనా - అస్మదీయం జ్ఞాన మేతాసు దశాసు

కిమ భవత్ క్వాప సృత మితి న లేశతోపి తస్య ప్రవృత్తి రుపలబ్ధం శక్యతే -
కిమత్ర సమాధాన మితి ఆశంకా జాయతే -

ఏకమేవ తస్యా స్సమాధానం - యది విశ్వస్యతే యదివా న విశ్వస్యతే -
సాసా దశా త్వయా వర్ణమానా నాస్తి న భవతీతి వయంన ప్రత్యాచక్షుహే -
సర్వ జనానాం అనుభవః న కేనాపి అపహ్నోతుం పార్యతే - తథాపి మమ
వచనం శ్రూయతా మిదం - అనారోగ్యా ద్యవస్థా స్తాః కేనాను భూయంతే
కథం సంవేద్యంతే ఇయ మస్వస్థ తా ఇయం సుషుప్తి రియం మూర్ఛేతి -
నను తవ జ్ఞానే నైవ - జ్ఞానే అసతి కథం తా అవస్థా స్సంవేద్యంతే -
యద్యపి తత్కాలే స్ఫుటం న ప్రతీయతే కాలాంతరే పున రాకలయితుం
శక్యత ఏవ - తదా తత్తదవస్థా విలక్షణ తయా అస్మత్స్వ రూపం ప్రకాశ
మానం ప్రత్యా కలయాయో వయం - సర్వమిదం అభ్యాస పాటవా
ద్భవిష్యతి - తస్మిన్ క్షణే ప్రణప్తమివ లక్ష్మమాణమపి తదేవ పునర్లబ్ధ మివ
సంవేద్యతే జ్ఞానం జ్ఞానినః - సర్వథా నష్టంచేత్ జ్ఞానం పశ్చాత్ వ్యవహార
ఏవ న ఉపపద్యతే -

అత్రేదం రహస్య మవధేయం సాధకైః - జ్ఞానం జ్ఞేయమితి ఏత
ద్వయం కూటస్థమేవ సర్వదా - గ్రాహకమేకం గ్రాహ్య మన్యత్ - సర్వాస్వపి
అవస్థాసు తే ఉభే అనువర్తేతే న వ్యావృత్తిం భజేతే కదాపి - తర్హి కిం
తద్వ్యావర్తతే - తయోర్మధ్యే ప్రవర్తమానో య స్సంవ్యవహారః స కదాచి
త్రృకాశతే కదాచి న్నప్రకాశతే - కదాచిత్ స్పష్ట ముపలక్ష్యతే కదా చిదస్పష్టం -
తస్మిన్నేవం అన్యథా అన్యథా పరివర్తమానేపి తేద్యే యథావ దవతిష్ఠేతే -
తత్రాపి అన్యదస్తి రహస్యం - జ్ఞానమితి యదుక్తం తత్సదా నిర్వికల్పమేవ -

న కదాపి స్వరూపా చ్ఛవతే - నచ విక్రియతే - కింతు యదిదం జ్ఞేయం
తేన గృహ్యమాణం తత్తు ద్విపాత్రాభినయం కుర్వ దివ ప్రతీయతే -
నిర్వికల్పం భవతి - తద్విపర్యయేణ సవికల్ప మపి భవతి -

తత్ర నిర్వికల్పం జ్ఞేయం నాన్యత్పత్తాయాః - కేవలా సత్తా నిర్వికల్పైవ
సదా యథా తద్ గ్రాహకం జ్ఞానం - కింతు తద్విశేషా యే నామ రూప
క్రియాదయ స్తేతు సవికల్పాః పరిణమ మానత్వాత్ - తేషాం సత్తా యద్వా
అస్తిత్వం - నిర్వికల్పం సామాన్యభూతం - సర్వేష్వపి తేషు పదార్థ విశేషేషు
అనువర్తమానం - సదితి తదేవోచ్యతే శబ్దాంతరేణ - తద్గ్రాహకం జ్ఞానమపి
చిదితి అభిధీయతే - ఏతే చిత్సతీ యావ త్పురస్పరం సంబధ్యేతే తావన్న
కాపి సమస్యా - నిరాకారత్వాత్ వ్యాపకత్వా దేకరూపత్వా త్తయోః - తదా
తతోతిరిక్తం నకించి దుపలభ్యతే నామవా రూపంవా క్రియావా ద్రష్టుమపి -

పరంతు మమ తవచ జ్ఞానం తావతా న తృప్తిం భజతే - న సత్తా
మాత్రం కింతు సద్విశేషాన్ చరాచర పదార్థాన్ ద్రష్టుం తై స్సహ వ్యవహర్తుం
ఉత్సహతే - త ఏవే మే కళత్ర పుత్రాదయః వస్తు వాహనాదయః -
తత్సంబంధినో మనసి జాయమానాః తాస్తా ఆలోచనా అపి - తత్రాపి
శోచనీయ మేతత్ యదేక తమేన తేషాం విశేషేణా మనేన శరీరాది
సంఘాతేన తాదాత్మ్య ముపగతం జ్ఞాన మస్మాకం తదేవాహమితి అభిమన్యతే
- యత ఏవం తతో నిర్గంతుం కథమపి న క్షమతే - అయమేవ మిథ్యాత్మా
నామ - అధయే కళత్ర పుత్రాదయో వస్తువాహనాదయ స్సంతి తేష్వపి
అత్యంత మనురక్తిం భజమానం తతోపి ఆయస పంజరాదివ మోచయితు
మాత్మానం న పారయతి - తత్ర తత్రైవ పరివర్తతే - గౌణాత్మేతి అయమేవ -

ఏవమేభి ర్విశేషై స్సంసర్గ ఏవ సర్వాసర్గ హేతు రస్మద్ జ్ఞానస్య - అతః
 తేషాం విశేషాణాం సామాన్య భూతా యా సత్తా తయా సంబద్ధం ప్రయతేత
 మమ తవచ జ్ఞానం - సత్తా చేయం సర్వత్ర విద్యతే - యత్ర యత్ర
 సద్విశేషా దేహేంద్రియ కళత్రాదయ స్తత్ర సర్వత్ర అనుసూయాతా వర్తతే
 ప్రత్యుత త ఏవ మధ్యేమధ్యే విచ్ఛిద్యంతే - తథా న తేషాం సత్తేషా కదాపి
 విచ్ఛేద మాప్నోతి - తస్మాన్న సంకోచః కర్తవ్యః సాధకైః - సా సత్తా సదా
 ధ్యాతవ్యా - తదేవ నిది ధ్యాసన ముచ్యతే అద్వైతిభిః - ఏవం సత్తేవ
 యదా అనుసంధీయతే తదా తయా సార్థ మియం చి దస్మదీయా శరీర
 కళత్ర పుత్రాది విశేషాన్ విసృజ్య తానపి సన్మాత్రానేవ పశ్యన్ సర్వతో
 వ్యాప్నోతి - తదా స్వస్థాస్వస్థ మూర్ఛా మరణాద్యవస్థా విశేషాస్సర్వే
 సచ్ఛిత్నామాన్యే నైవ ఆక్రాంతా స్తన్నిర్విశేషా భూత్వా న కథం చిదస్మాన్
 పీడయితుం శక్నువంతి తదాత్మనైవ దృశ్యమానత్వాత్ -

అయంతు రాజ మార్గః సాధకస్య - కింతు తత్సత్తా మాత్ర దృష్ట్వా
 వర్తితుం తథా జీవీతుంవా వ్యవహారే న సంభవతీతి ప్రతిభాతి -
 అభ్యుపగచ్ఛామో వయం - వ్యవహారః న సత్తయైవ పదార్థానాం కింతు
 సద్వికల్పై స్తత్ర చేతనా చేతనైరపి దుర్నివారః ప్రవర్తతే - తదా కథం
 కర్తవ్యమితి విచికిత్సా సాధకానాం - ఉచ్యతే - సామాన్యం విస్మృత్య
 విశేషానేతాన్ పశ్యత ఏవాయం ప్రమాదః - విశేషేషు తేషు ఉపలభ్యమానేష్వపి
 తత్ర తై స్సహ సత్సామాన్య మస్త్యేవ ఇతి న విస్మర్తవ్యం - తస్మాత్ తదాలంబ్య
 తై ర్వ్యవహర్తవ్యం - తథా వ్యవహారతో నతై ర్విశేషై రపహ్రియతే తవ

జ్ఞానం - తదాలంబనం విస్ఫుత్య తైః కళత్ర పుత్రాదిభి ర్విశేషైః వ్యవహారత
ఏవ సమస్యా ప్రత్యవతిష్ఠతే -

ఏతావతా కిముక్తం భవతి - తత్తద్విశేషై ర్వ్యవహారణ కాలేపి సామాన్య
దృష్టి మవలంబ్యైవ తైః వ్యవహార్యమితి - అపిచ శక్యత ఏవ తథా కర్తుమపి -
ద్వంద్వావధానం కథమితి న చోదయితవ్యం - అష్టావధాన మేవ కుర్వంతి
కేచి నేధావినః అస్మిన్ లోకే - కిం పునః ద్వంద్వావధానం - తథాపి -
వాహన చోదకః సంగీతం శృణ్వన్నేవ వాహనం చోదయతి - పార్శ్వవర్తినా
భాషమాణ ఏవ వాహన చోదనే అవధానవాన్ దృశ్యతే - యథాయం
దృష్టాంత స్తథా జ్ఞానం మమ ఉదాసీనం సాక్షితయా వర్తమాన మేవ తైస్తైర్భావై
ర్లాకికై స్సం వ్యవహారమపి కరోతీతి కిం న మంతవ్యం - యథా కశ్చి
న్నటః తత్తత్పాత్రధారీ తేషాం పాత్రాణాం జీవిత వ్యవహార మభినయన్నపి
స్వకీయం జీవితం నవిస్మరతి కదాపి - ఏవం వయమపి సాధకాః సర్వమిదం
పదార్థజాతం సత్సామాన్యస్య మమ వేషభాషాదిక మేవ నాన్యన్మదీయాయా
శ్చైతన్యసత్తాయా ఇతి అవిస్మరంతః - అస్మత్ చైతన్యమేవ బంధుమిత్రాది
పాత్రాణి ధృత్వా తేషాం హావ భావాది నానావిధ మభి నయతీతి
అనుసందధీమ - ఇద మనుసంధానం పదేపదే కుర్వాణస్య మమ తావత్
జీవిత యాత్రా నిరాతంక మనువర్తత ఏవ - ఏతేన జ్ఞానినః లోక వ్యవహారః
కథమితి అన్యాప్యాశంకా నిరాకృతా -

ఏతావతా సందర్భేణ కిం పర్యవసితం - కింవా ప్రయోజన
ముపనతం - కథంవా జీవిత సమస్యా నః పరిహృతేతి ప్రత్యవ మృశ్యతాం
సాధకై రస్మాభిః - సామాన్యం విశేష ఇతి ద్వావేవ పదార్థా న తతోతరిక్తః

కోపి - సామాన్య మితి సమాన తయా యద్వ్యాప్నోతి - కిం త దాత్మైవ
 సచ సచ్చిల్లక్షణః - చిదితి తస్య స్వరూపం - సచ్చ తస్మాస్తిత్వం - ద్వయ
 మప్యేక మేవ తత్త్వం యత స్సత్తయా వినా న చిత్ ప్రతిష్ఠాం లభతే -
 చితిం వినా న సత్తా ప్రామాణ్యం భజతే - సచాత్మా అహమస్మీతి యస్సదా
 సంవేదయతే సత్వ మేవ - ఇదమేవ సామాన్యం నామ సర్వతో వ్యాపి -
 కిం తత్ యదాత్మా వ్యాప్నోతి - నాన్యత్కిమపి - అపితు తద్విశేషా ఏవ
 శరీర మనః ప్రాణాదయః - కళత్ర పుత్రాదయః వస్తు వాహనాదయశ్చ -
 ఏతే సర్వే తేన ఆత్మనా వ్యాప్తా ఏవ సర్వదా - అనాత్మ పదార్థా స్తస్య
 విశేషాః - కథమివ - ఇదం శరీర మస్తి మమ స్ఫురతి - ఇదం కళత్ర
 మస్తి మమ స్ఫురతి - ఇతి సర్వత్ర అస్మీతి స్ఫురతీత్యేవ ఉపలభ్యతే మమ -
 అర్థాత్ తత్త దాభరణేషు కాంచన మివ అహమేవాత్మా సర్వత్ర అనాత్మ
 ప్రపంచే సన్నిహితః - మయాచ వ్యాప్తాస్తే మదవిశిష్టా ఏవేతి ప్రత్యయో
 జాయతే అవశ్యం మమ తవచ - యేన సర్వమిద మహంచ ఆత్మైవ
 నాన్యదస్మీతి ఏకాత్మ భావః అధవా సర్వాత్మ భావః దేదీప్యమాన స్సంవేద్యతే -

సైషా సంవేదనా ప్రకృతే వస్తుతంత్రైవ యావ న్నాను సంధీయతే -
 యదైవాను సంధీయతే తదాసా న వస్తుతంత్రైవ - ప్రత్యుత బుద్ధి తంత్రాపి
 భవతి నః - స ఏవ సర్వాత్మాను భవోనామ య ఏవ అస్మాకం మరణ
 సమస్యా మపాకర్తు మలం స్యాత్ - తస్మాత్ అద్వైత శాస్త్ర స్య శ్రవణ
 మననానంతరం న తావతా విరమ్య ఏత న్నిది ధ్యాసనం కర్తవ్య మస్మాభి
 ర్యావజ్జీవం జాగరూకై ర్యథా శక్తి - ఏవ మవి స్మరణేనా చరతా మస్మాకం
 సాధకానాం సా అద్వైత నిది ధ్యాసనా వాసనా భూత్వా తత్రప్రతిపక్ష ద్వైత

అద్వైతామృత సారః
 వాసనాం బద్ధ మూలం సమూల మున్ముల్య అస్మాక మవశ్యం అంతకాలే
 అమృతత్వ మేవాను గ్రహిష్యతీతి ఆశాస్మహే -

భవత్వియ మాశీ స్సర్వేషాం నో మర్త్యానాం స్పృహణీయైవ - కిం
 త్వంతతో గత్వా కాచి దన్యా ఆశంకా వర్తతే యదనపా కరణే నిర్భయేన
 గంతుం నోత్సహో మహే మోక్షమార్గే - సా కీ దృశీతి చేదుచ్యతే - దేహో
 దపక్రమ్యైవ అహం సర్వవ్యాపకో భవేయం - వ్యాపకత్వం వినామృత్యు
 సమస్యాం నాపనుదేయం - పరంతు దేహో దపక్రమ్య యద్యహం
 బహిర్భవామి తదా న మనోమే న ప్రాణః - తయోరంత రేవ సత్త్వాత్ -
 ఏవంసతి కథం నామ అహం మనో వినా జానీయా మహమితి - కథంవా
 ప్రాణంవినా జీవేయం అస్మీతి - ఇతిశంకా -

నైవం శంకితవ్యం - యదంత ర్భూహి రుపలభ్యతే అస్తిత్వం - స
 ఏవతే ప్రాణః - అస్తిత్వమేవ వస్తుతః ప్రాణోనామ - తద్విపర్యయేణ నాస్తిత్వ
 మేవ మరణం - తదిదం సామాన్య రూపమేవ అస్తిత్వం దేహోంతః ప్రవిశ్య
 హృదయస్పంద రూపేణ విశేషాత్మనా వర్తతే యావదాయుః - ఏతస్మిన్
 విశేష రూపే తస్మిన్న సత్యపి సామాన్య రూపః ప్రాణః సర్వగతః అస్త్యేవ
 సత్తా లక్షణః - బహిరాగతస్య తవ న కాచిద్భీతిః కథం జీవేయమితి -
 యతః అంతర్భూహిర్వాపినీ సా సత్తైవ తవ ప్రాణోభవతి శాశ్వతః - స ఏవ
 స్వతో నిష్పందః స్పంద రూపేణ శరీరే లక్ష్యతే - పునర్మరణకాలే
 బహిరాగతస్య స్పందరూపతాం విహాయ నిష్పంద రూపేణ అనువర్తతే
 త్వాం - అతః కథం జీవేయం ప్రాణ మంతరేణేతి న భేతవ్యం -

ఏవం మనోపి బహిర్భూతస్య నాస్తి చే న్మాస్తు - తత్తు సర్వ వ్యాపితే
 చైతన్యమేవ వృత్తిరూపేణ వర్తతే తవ దేహో యావత్త్వం జీవసి - యదాచ
 త్వం బహిరాగత స్తదా వృత్తి రహితం కేవల సామాన్య రూపమేవ చైతన్యం
 త్వా మనుషజ్యుతే యతః త దేవతే స్వరూపమ్ - యథా సత్తా తవ
 సర్వవ్యాపినీ చైతన్యమపి తవ సర్వవ్యాప్యేవ - సత్తా చైతన్యయో స్సదా
 సహ భావ నియమాత్ - అపిచ సామాన్య రూపయో స్తయో ర్నిష్ఠంద
 రూపత్వా త్సర్వగతత్వం నాంతరీయక మేవ - అర్థాత్ త్వమేవ చిద్రూపః
 సత్తాం స్వకీయామేవ సర్వగతా మభివ్యాప్య అవతిష్ఠసే - తథాసతి
 ఉభయమపి తవ వశే వర్తతే సర్వదా - న సంజ్ఞా లుప్యతే న ప్రాణో
 నశ్యతీతి భీతిః కదాపి స్యాత్తవ -

అతఏవ ఏతత్సర్వం మనసి కృత్య ఉపనిష దృషిః అప్రాణో హ్యమనా
 ఇతి ఏకత్ర - ప్రాణస్య ప్రాణః మనసోమన ఇతి అన్యత్ర - ఉవాచ -
 ఆపాతతః శ్రూయమాణే అన్యోన్య విరుద్ధమివ ప్రతిభాతి వచన మేతత్ -
 కింతు సమ్య గ్వి చార్యమాణే ద్వయమపి సంగతమేవ - కథం - విశేష
 రూపః ప్రాణో విశేష రూపం మనః దేహో ధృహిరాగతస్య తవ న భవతు
 నామ - కింతు అస్య విశేష రూపస్య యస్సామాన్య రూపః ప్రాణః - అస్య
 విశేష రూపస్య మనసః యత్సామాన్య రూపం మనః - తదుభయం
 సర్వకాలం భవత్యేవ - న న భవతి - ప్రాణః సత్తా రూపేణ మనశ్చైతన్య
 రూపేణ సర్వదా విద్యత ఏవ - స భేతవ్యం తదప గచ్ఛతీతి ఉపనిష
 త్తాత్పర్యమ్ -

అపిచ అంతర్బహి రితి న భేద స్సార్వత్రికస్య - సతు ఏవత్రైవ దేహే
 యావన్నియంత్రిత స్తావదేవ - న దేహ ఏవ తతో బహిరవ్యహం వ్యాప్నోమీతి
 అభిజానత స్తవ తాదృశీ నియంత్రణా నాస్త్వేవ - నైతావదేవ - యదైవాహం
 సర్వత్రేతి సంవేదనా తదా తవ చిద్రూపస్య నిర్వికల్పత్వా ద ధృక్కో భవసిత్వం -
 అధ్యక్షత్వం నామ సర్వ వ్యవహారాణాం అవేక్షణం - కోసౌ వ్యవహారః
 కస్య - తవైవ చిద్రూపస్య - చిదివ సన్న నిర్వికల్పా - శక్తి రూపేణ
 నిర్వికల్పాపి వృత్తి రూపేణ వికల్పం భజతే గుణాత్మకత్వాత్ - యదా నిర్వికల్పా
 సౌ తదా ఆకాశవ త్కేవలం వ్యాపిన్యేన అసంహతా సతీ - యదైవ సవికల్పా
 తదా వననదీ పర్వత పట్టణాదివా సూర్య చంద్ర గ్రహ నక్షత్రాదినాచ
 సంహతా సతీ సాకారాపి భవతి - సంహతా సంహత రూపద్వయం
 ఇదానీమపి పశ్యామోవయం - అసంహత రూపేణ ఆకాశం సర్వత్ర
 పశ్యామః - సంహత రూపేణ చరాచరం జగదపి పశ్యామః - కింత్యేత
 దుభయమపి మమ సత్తైవేతి ఏకదైవ వీక్షసే త్వం సాక్షిరూపేణ - నతేన
 వైచిత్ర్యేణ వివశీక్రియతే త చ్చిత్స్వరూపం కదాపి - ప్రత్యుత మమ చైతన్యస్య
 సర్వత్ర సజాతీయమేవ సర్వం సంవేద్యతే - కథం - అహం తావ చ్చైతన్య
 స్వరూపః - ఘనః శరీర మనః ప్రాణాదయః కళత్ర పుత్రాదయః గృహారామ
 వననదీ పర్వతాదయః పదార్థా స్త ఏవ సంహతత్వాత్ మమ విజాతీయా
 ఇవ ప్రతిభాంతి - కింతు సావధానం నిరూప్యమాణా స్తేపి సజాతీయా
 ఏవావ గంతుం శక్యంతే - కథమివ - యథా సాముద్ర మంభ స్తరంగాదినా
 ద్రవరూపేణ ఫేనాదినా కించి ధ్వన రూపేణ హిమ పర్వతాది నా సర్వధా

ఘన రూపేణ ప్రతీయతే విషమం - తత్తు వైషమ్య మస్మద్ధృష్టేరేవ - న
సముద్ర దృష్ట్యా - తస్యతు సర్వం భావ జాతం జలరూపేణ ఏకమేవ
తత్త్వం ఆత్మనః సజాతీయం -

ఏవ మిహోపి అనుసంధాతవ్యం - నదీ సముద్ర రూపేణ యద్ద్రవమివ
స్వ శరీర గృహోరామ పర్వత పత్తనాది రూపేణ యద్భవనం పృథివీ
సూర్యగ్రహాది రూపేణ యదతి ఘనమివ ఏతత్ప్రతీయతే జగత్ - తదిదం
కృత్స్న మపి మదీయా సత్తైవ తాం తాం భూమికాం ధృత్వా సంలక్ష్యతే -
తాశ్చ భూమికాః సంహతా అపి పున రసంహత రూపా సత్తైవ - సాచ
పున రహమేవ ఇతి సద్యః అనుసంధాతుం శక్యత ఏవ - ఏవ మను
సందధానస్య సాధకస్య న తాదృశో భారః యాదృశం వయం సంభావ
యామః - ఏతావతా మయాసహ సర్వమిదం మయా ఉపలభ్యమానం
భావజాతం సంహతాసంహత రూప మహమేవ నాన్య న్మతో విలక్షణ మితి
ఏకాత్మ భావః అయత్నేనైవ సంపద్యమానః అలౌకికీం కాంచి దనుభూతిం
మమ ప్రయచ్ఛతి -

భవతు నామైవం - తథాపి అస్యాం జాగ్రద్దశాయాం తత్రాపి యావత్
స్వస్థా భవామ స్తావ దేషా దృష్టి రను వర్తేత - కింతు సర్వదా జాగ్రదేవ
న భవతి - సర్వదా స్వస్థతైవ స్యాదితి న శక్యతే వక్తుం - స్వప్న సుషుప్త
మూర్ఛాది దశాసు కా గతిః - తదా దృష్టిరేవ విలుప్యతే - మరణే పున
స్వర్వాత్మనా విలీయతే - ఏతాసు సర్వాస్వప్యవస్థాసు కేవయం కిమిదం
జగ చ్చరాచరాత్మకం - కస్యచి త్ప్రవృత్తి ర్నోపలభ్యతే - క్వ గతోహం క్వవా
అయం ప్రపంచ ఇతి వార్తాపి న శ్రూయతే - న సంవేద్యతే - శ్రోతుం

నకర్ణా వేదితుం న మనోపి విద్యతే - ఏవంసతి కథ మనుసంధానమితి
మహతీ ఆశంకా సర్వేషాం నః -

ఏవమపి న భేతవ్యం - నాతి శంకితవ్యమితి వదంతి అద్వైత
వేదాంతినః - ఆదౌ నిద్రా మూర్ఛాది దశాః గృహ్యంతాం - అస్వస్థ దశాపి
విచార్యతాం - తత్ర సర్వాత్మ స్మృతి ర్విచ్ఛిద్యత ఇత్యత్ర న సందేహః -
అవశ్యం విచ్ఛిద్యతే - తదైవ నస్సర్వేషా మనుభవః - పరంతు తత్కాలే
విచ్ఛిద్యమానాపి పునస్తస్యా మవస్థాయా మతీతా యాం ఉపలభ్యత ఏవ
స్మృతిరస్మాకం - ఏషైవ ప్రత్యభిజ్ఞా నామ - స్మృతిర్విస్మృతిః
పునస్మరణమితి స్వాభావి కోయం విపరిణామః - నాయం వినాశః -
కింతు విశ్రాంతి రస్మాకం స్మృతేరితి మంతవ్యం - యథా నిద్రాయాం
సర్వమస్మ త్సంబంధి కళత్ర పుత్ర గృహారామాది విస్మృత మపి ప్రభాతే
పునరుత్థితస్య కిం న ప్రత్యభిజ్ఞాయతే - ప్రత్యభిజ్ఞానత స్సా విస్మృతిః కి
మభూత్ - న కిమపి - కింతు విస్మృతిస్సా సంప్రతి స్మృతి స్సంపద్యతే -
తథాచ నిద్రా జాగ్రద్దశయో రుభయోరపి ఆత్మస్మృతిరేవ అవిచ్ఛిన్నా
అనువర్తతే ఇతి సంవేదనా అవశ్యం జాయతే నః -

జీవితకాలే భవత్వేవం - కింతు మరణ కాలే కథమేషా ప్రత్యభిజ్ఞా
అనుభూయతే ఇతి చింతా - సాపి న కర్తవ్యా - మరణ కాలేపి భవత్వేవ
ఇతి ప్రతిజ్ఞానతే - కథం - మరణే యది స్మృతిః సర్వాత్మనా విలుప్యతే
సాదశా కేనాను భూయేత - నను జ్ఞానేనైవ - జ్ఞానం వినా కస్యాపి
భావస్య అనుభవ ఇతి న సంగచ్ఛతే - యస్మాత్ ప్రమేయం యది కిమప్యప

లభ్యతే తత్ర ప్రమాణే నాపి భవితవ్యం అవశ్యం - ప్రమాణాధీనా ప్రమేయ
సిద్ధి రితి న్యాయః - తథాహి ప్రమేయం రూపం నీల పీతాది - ఇదం నీల
మిదం పీతమితి కథం నిర్ణేతుం ప్రభవసి - నను చక్షురేవ తత్ర ప్రమాణం -
రూపమస్తి కింతు మే చక్షు ర్వాస్తీతి అపహాసాస్పదం - తచ్చ ప్రమాణం
సర్వదా జ్ఞానమేవ - యది చాక్షుషం యది త్వాచం యదివా శ్రోత్రం
యదివా మానసం తత్ర దింద్రియ ద్వారా ప్రవర్తమానం జ్ఞానమేవ నాన్యత్ -

ఏవం స్థితే ప్రకృతా మరణావస్థాపి ప్రమేయభూతా - తదనుభవః
కస్య జాయతే ఇతి పృచ్ఛామః - జ్ఞాన మస్మాకం తదానీం సర్వాత్మనా
లుప్యత ఇతి వక్తి భవాన్ - వినైవ ప్రమాణ భూతం జ్ఞానం కథం నామ
సాదశా అనుభవితం శక్యేత - తస్మా దస్త్యేవ తదాపి జ్ఞానం అవ్యక్త
రూపం - యైవ వాసనేతి అభిధీయతే - సాచ వికల్పరూపా నిర్వికల్ప
చైతన్య గర్భేతి అద్వైతినాం వచనం - యది వయం నేదం సవికల్పం
కింతు తన్నిర్వికల్ప జ్ఞాన స్వరూపా వయమితి తదేవ జీవితాంత మభ్యస్యంతో
భవేమ సా పునర్వాసనా భూత్వా నిర్వికల్పా సవికల్పాం సమూల
మున్మూలయతి - తేన అమృతత్వం మృత్యురితి వికల్పస్య తిలాంజలిం
దత్వా సదా వయం నిర్వికల్పాత్మక మమృతత్వమేవ భజమనా దేశకాలా
వతిక్రమ్య సదా అమృతా ఏవ భవిష్యామ ఇతి నిరాతంకం పునరప్యేశాస్మహే
- అపిచ సిద్ధిరితి మోక్ష ఏవ ఉచ్యతే - మోక్షో నిత్యసిద్ధః అస్మాకం - కథం
- జ్ఞానమేవ ఖలు నః స్వరూపం - తచ్చ నిరాకారం నిర్విశేషం సర్వ
వ్యాపకంచ - అతో ముక్తా ఏవ ఇదానీ మపి సర్వే వయం - కింతు
తాదృశీ స్మృతిరేవ నాస్తి - బుద్ధి దోషోయం - న వస్తు దోషః - బుద్ధి
దోషా దేవ బంధ మనుభ వామః - సచే త్పునః ప్రత్యభిజ్ఞయా దూరీ

క్రియతే సదా ముక్తా ఏవవయ మితి రుడితి సాక్షాత్రియతే సా మోక్షావస్థా
 - తావంతం కాలం వస్తుసిద్ధా సా బుద్ధి సిద్ధా భవతీతి వేదితవ్యం - అతః
 మోక్షం ప్రత్యాశంసానః సమంజసైవ సహజైవేతి - సర్వం శివ మద్వైత
 మేవ సర్వదా -

ఓమ్

శాంతిః శాంతిః శాంతిః

